

ความตาย : ภาพสะท้อนการมีชีวิต

โดย

นายรุสดีย์ กาเหיים

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

ความตาย : ภาพสะท้อนการมีชีวิต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

DEATH : A REFLECTION ON BEING ALIVE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Fine Arts Visual Arts
Academic Year 2023
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ ความตาย : ภาพสะท้อนการมีชีวิต
โดย นายรุสดีย์ กาเหיים
สาขาวิชา ทัศนศิลป์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร. ตฤณภัทร ชัยสิทธิ์ศักดิ์

คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะจิตรกรรม ประติมากรรมและ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชญ มุกตามณี) ภาพพิมพ์
พิจารณาเห็นชอบโดย
..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นาวิณ เปี้ยดกลาง)
..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร. ตฤณภัทร ชัยสิทธิ์ศักดิ์)
..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชญ มุกตามณี)
..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ พลประเสริฐ)

650120030 : ทักษะศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : การมีชีวิต, ความตาย

นาย รุสตีร์ กาเหรัมย์: ความตาย : ภาพสะท้อนการมีชีวิต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
: อาจารย์ ดร. ตฤณภัทร ชัยสิทธิศักดิ์

การศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อ “ความตาย:ภาพสะท้อนการมีชีวิต”ได้รับแรงบันดาลใจที่มาจากแนวคิด ว่าความตายนั้นเป็นเรื่องไกลตัว แต่เมื่อได้เห็นความเป็นไปที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน ทำให้ข้าพเจ้านั้นรับรู้ได้ว่า การมีอำนาจชื่อเสียงทรัพย์สินของมีค่า มิได้มีเหตุอันใดเลยที่จะสามารถปกป้องไม่ให้มนุษย์นั้นรอดพ้นจากความตาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดที่ว่าด้วยเรื่องความตาย เพื่อทำความเข้าใจการมีชีวิตอยู่จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ที่สัมพันธ์กับการสะท้อนความรู้สึกและการพิจารณาต่อการมีชีวิตอยู่ ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ด้วยวัสดุผสม โดยบทสรุปที่มาจากหลักความเชื่อทางศาสนาและความเป็นจริงที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ ซึ่งแต่ละศาสนานั้นสอนให้มนุษย์เรียนรู้ถึงการมีชีวิตและปฏิบัติตนในทางที่ดี โดยตักเตือนให้มนุษย์นั้นเกรงกลัวต่อการกระทำชั่วละอายต่อการกระทำผิด ความตายจึงเป็นเสมือนสิ่งย้ำเตือนที่ยิ่งใหญ่ที่สุดให้มนุษย์นั้นพึงตระหนักและสำนึกให้กระทำการในสิ่งที่ดี บทเรียนจากความตายจึงเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องเรียนรู้ เพื่อการแสวงหาหนทางและสร้างคุณค่าในการดำเนินชีวิต จากการศึกษาสู่การถ่ายทอดความคิดและอารมณ์ความรู้สึกผ่านผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้า มีสาระสำคัญสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความจริงของสังขารในความตายด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าคาดหวังว่าการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้จะเป็นหนึ่งในสิ่งเตือนใจ ให้ได้ตระหนักรู้และพิจารณาถึงคุณค่าของการมีชีวิตผ่านทักษะที่มีต่อความตายได้ไม่มากนัก

650120030 : Major Visual Arts

Keyword : Death, Alive

MR. Rusdee KAYEM : Death : A Reflection on Being Alive Thesis advisor :
Trinnapat Chaisitthisak, Ph.D.

Studying and creating a thesis under the topic “Death: Reflections on Being Alive” was inspired by the idea that Death is far away. But when you see the possibilities that have happened to humans from the past until the present. Made me realize that Having power, fame, valuable assets There was no reason at all that could protect that human being from death. The objective is to study the concept of death. To understand living until the end of life related to reflection and consideration of living life Through the creative process of visual arts using mixed media materials. The conclusions come from religious beliefs and the reality that happens to humans. Each religion teaches people how to live and behave in a good way. By warning people to be afraid of doing evil and ashamed of wrongdoing. Death therefore serves as the greatest reminder for humans to be aware and conscious of doing good things. Lessons from death are therefore something that every human must learn. To find a way and create value in life From education to conveying thoughts and emotions through the creative work of my thesis. There are important substances reflecting the true state of the body in death. For this reason, I expect that the creation of this thesis will be one of the reminders. to realize and consider the value of life through a more or less perspective on death.

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ผู้ให้กำเนิดและสนับสนุนอย่างดีที่สุดในการศึกษา ญาติพี่น้องผู้
ที่อบรมสั่งสอนให้พลังแนวทางในการใช้ชีวิตในโลกนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ตฤณภัทร ชัยสิทธิศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้พลังทาง
ความคิดในการทำงานศิลปะที่ดี ตลอดจนให้ความรู้ต่อการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้ารู้สึก
ซาบซึ้งใจในความกรุณาเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ครูอาจารย์ทุกท่านที่สั่งสอนวิชาความรู้ด้านต่างๆแก่ข้าพเจ้า ขอขอบคุณ
คณาจารย์ภาควิชาทัศนศิลป์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่เป็นจุดเริ่มพลังแห่งความมุ่งมั่นที่ดีในการศึกษาด้าน
ศิลปะของข้าพเจ้า

ขอขอบพระคุณอาจารย์คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ ทุกท่านที่อบรมสั่งสอน
วิชาความรู้ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันแห่งนี้

ขอขอบคุณผู้สนับสนุนทางการศึกษา เพื่อนร่วมรุ่น และพี่น้อง มิตรสหายที่คอยช่วยเหลือใน
ทุกๆด้าน ทำให้การศึกษาและการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้สำเร็จด้วยดี

รุสดีย์ กาเหיים

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการทำงาน.....	2
สมมติฐานของการศึกษา.....	2
ขอบเขตของการศึกษา.....	2
ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	2
ขอบเขตด้านรูปแบบ.....	2
ขั้นตอนการศึกษา.....	2
วิธีการศึกษา	3
แหล่งข้อมูล.....	3
อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์	3
บทที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์.....	5
ที่มาของแนวความคิดและแรงบันดาลใจ.....	5
อิทธิพลจากความเชื่อและศาสนา.....	6
อิทธิพลจากศิลปกรรมและศิลปิน.....	8
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานและกระบวนการสร้างสรรค์.....	13

วิธีการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	13
1. ระยะของการหาข้อมูล	13
2. ระยะของการสร้างแบบร่าง	14
การกำหนดรูปแบบการสร้างสรรค์.....	15
วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์.....	16
ภาพร่างงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ (sketch)	16
ตัวอย่างภาพร่างในการสร้างสรรค์.....	17
ขั้นตอนการแสดงเทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์	20
บทที่ 4 วิเคราะห์การพัฒนาการในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	35
การสร้างสรรค์และการพัฒนาการในผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์.....	35
วิเคราะห์การพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์.....	36
การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	41
วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์	41
บทที่ 5 บทสรุป.....	46
รายการอ้างอิง.....	47
ประวัติผู้เขียน.....	49

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพผลงาน Black Question (After Montien Boonma).....	8
ภาพที่ 2 ชื่อผลงาน 'WHAT WILL YOU LEAVE BEHIND?'.....	10
ภาพที่ 3 The Physical Impossibility of Death in the Mind of Someone Living 1991.....	11
ภาพที่ 4 ภาพการแสดงของ อารยา ราษฎร์จำเริญสุข	12
ภาพที่ 5 ภาพอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	16
ภาพที่ 6 ภาพร่างการออกแบบรูปทรงที่ได้แรงบันดาลใจจากโลง.....	17
ภาพที่ 7 ภาพร่างการออกแบบการใช้งานของผลงานสร้างสรรค์	17
ภาพที่ 8 แสดงภาพแบบร่างด้วยปากกาทบกระดาษภาพรวมของผลงานสร้างสรรค์	18
ภาพที่ 9 ภาพร่างสี จำลองผลงานสร้างสรรค์.....	18
ภาพที่ 10 ภาพร่าง การออกแบบเขียนแบบชิ้นงานให้มีขนาดที่ชัดในการสร้างสรรค์	19
ภาพที่ 11 ภาพแบบร่างลงสี แบบสมบูรณ์ที่กำหนดรูปแบบของงานชุดวิทยานิพนธ์	19
ภาพที่ 12 ภาพไม้ที่เป็นวัสดุในการสร้างสรรค์	20
ภาพที่ 13 การขึ้นรูปกล่องไม้วัสดุไม้สักและไม้กระดาน	20
ภาพที่ 14 การขึ้นรูปกล่องไม้วัสดุไม้สักและไม้กระดาน	21
ภาพที่ 15 ขึ้นรูปกล่องไม้ตามขนาดที่ออกแบบไว้ 190 x 60 เซนติเมตร.....	21
ภาพที่ 16 ภาพการเตรียมอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ใช้ในผลงานสร้างสรรค์ ความยาว 5 เมตร.....	22
ภาพที่ 17 ภาพการทดลองระบบและแสงสีก่อนทำในการติดตั้งในผลงานวิทยานิพนธ์.....	22
ภาพที่ 18 แสดงวิธีการติดตั้งระบบไฟ เอลอีดี	23
ภาพที่ 19 ผ้ายืดที่ใช้ในการสร้างพื้นผิวขั้นแรก.....	23
ภาพที่ 20 แสดงขั้นตอนการทำพื้นผิววัสดุผ้า,ดิน,ผงยาแนว.....	24
ภาพที่ 21 แสดงภาพขั้นตอนเมื่อทำสีบนผ้าเสร็จ.....	24

ภาพที่ 22	ตัดเตรียมแผ่นอะคริลิคตามขนาดที่ออกแบบไว้ให้สามารถบรรจุลงไปในกลุ่มไม้ได้	25
ภาพที่ 23	แสดงภาพการชุบซีดลงบนแผ่นอะคริลิคและสร้างภาพเป็นตามแบบร่าง	25
ภาพที่ 24	แสดงภาพการทำสีบนวัสดุ	26
ภาพที่ 25	แสดงภาพการพ่นสีลงบนตัวชิ้นงานที่ร่างแบบไว้	26
ภาพที่ 26	แสดงภาพเมื่อพ่นสีลงไปในแต่ละช่องแล้วจึงแกะกระดาษออก	27
ภาพที่ 27	แสดงภาพเมื่อพ่นสีลงไปในแต่ละช่องแล้วจึงแกะกระดาษออก	27
ภาพที่ 28	แสดงภาพชิ้นงานที่แกะกระดาษออกแล้ว จะเหลือไว้ซึ่งสีที่ได้ทำไว้ตามรูปทรงที่ตัดแต่ง	28
ภาพที่ 29	แสดงภาพชิ้นงาน การแกะกระดาษกันออก	28
ภาพที่ 30	แสดงภาพเทคนิคการชุบซีดและอุดสีลงบนชิ้นงาน	29
ภาพที่ 31	แสดงภาพการทำร่องรอยบนแผ่นอะคริลิค	29
ภาพที่ 32	ภาพการวาดเส้นและลงสีบนแผ่นอะคริลิคให้เกิดรูป	30
ภาพที่ 33	แสดงภาพแผ่นอะคริลิคที่ลงสี	30
ภาพที่ 34	แสดงภาพการนำวัสดุที่ทำสีมาทดลองกับแสงไฟ	31
ภาพที่ 35	แสดงภาพการประกอบแผ่นอะคริลิคให้ซ้อนทับเป็นชั้นๆในกลุ่มไม้	31
ภาพที่ 36	แสดงภาพขั้นตอนการประกอบชิ้นส่วนด้านในกลุ่มไม้	32
ภาพที่ 37	แสดงภาพขั้นตอนการติดแผ่นอะคริลิคสีดำในชั้นสุดท้าย	32
ภาพที่ 38	การติดฝาด้วยแผ่นอะคริลิคสีดำด้วยกาวซิลิโคน	33
ภาพที่ 39	การติดฝาด้วยแผ่นอะคริลิคสีดำด้วยกาวซิลิโคนเป็นขั้นตอนสุดท้าย	33
ภาพที่ 40	แสดงภาพการประกอบชิ้นงานวิทยานิพนธ์	34
ภาพที่ 41	แสดงภาพผลงานสมบูรณ์ของการสร้างสรรค์ชุดวิทยานิพนธ์	34
ภาพที่ 42	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1	37
ภาพที่ 43	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2	38
ภาพที่ 44	ภาพผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์	39
ภาพที่ 45	ภาพผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์	40

ภาพที่ 46 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1..... 43

ภาพที่ 47 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2..... 44

ภาพที่ 48 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3..... 45

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา

จากหลักหลักศรัทธาในศาสนาอิสลามที่ข้าพชาติถือหนึ่งในหลักศรัทธานั้น คือการศรัทธาในวันสุดท้ายและการเกิดใหม่ในวันปรโลกหรือการศรัทธาในการฟื้นคืนชีพ ความเชื่อเหล่านี้มีความสำคัญในการรักษาสังคมเรานั้นให้คงไว้ซึ่งสิ่งดี การเกิดและการตายนั้นเป็นสิ่งที่แน่นอนที่สุด ที่สิ่งมีชีวิตต้องพบเจอ แต่การดับสูญและสลายไปของมนุษย์นั้นมิมีใครนำสิ่งใดไปด้วยแม้แต่น้อย ความตายนั้นบ่งบอกได้ถึงวาระของชีวิต ผู้คนได้ล้มหายตายจากไป ตั้งแต่ยุคอดีตจนถึงมาถึงปัจจุบัน จะเห็นได้เลยว่า ชื่อเสียงหรือแม้กระทั่งทรัพย์สินมีค่าก็ไม่ได้มีความหมายอันใดเลยสำหรับคนตาย และถ้าหากเรานั้นไม่เชื่อเรื่องผลของการกระทำและการตัดสินในวันพิพากษาแล้ว ความเป็นสังคมของเรานั้นจะเกิดความวุ่นวายและหาความสุขมิได้ ทว่าคนนั้นมีความเชื่อว่าจะเกิดมาแล้วก็ตาย การกระทำซึ่งความดีและชั่วที่เขาได้กระทำนั้นไม่ได้มีการตอบแทนใดๆเลย เขาจึงใช้ชีวิตในแนวทางที่ไม่มีครรลองและกฎเกณฑ์ จนสร้างความหม่นหมองให้ความเป็นบริบทแวดล้อมทางสังคม

อัลกุรอานในศาสนาอิสลามได้แสดงให้เห็นถึงความตายไว้ที่ว่า “ทุกชีวิตย่อมลี้มรสความตาย” (อาลิอิมรอน 3: 185) มันก็เป็นเรื่องที่เราประจักษ์เห็นจริงว่าทุกชีวิตต้องตาย คำกล่าวนี้เป็นประโยคที่ปรากฏอยู่ในพระคัมภีร์ที่สิ้นกระซิบแต่ได้ใจความถึงความตายที่จะต้องประสบกับทุกชีวิตบนโลกนี้ ความตายในทัศนะของนักปรัชญาศาสนา หมายถึง การที่จิตวิญญาณได้หยุดการทำหน้าที่ในบริหารร่างกายและได้แยกออกมาจากร่างกาย ทัศนะทางความคิดดังกล่าวได้สะท้อนมาจากอัลกุรอาน ซึ่งตัวตนของความตายนั้นไม่ใช่การสูญสิ้นไป ส่วนในหลักการของอิสลามได้นั้นมีการตีความเรื่องความตายแตกต่างกันออกไป ซึ่งมีจุดคล้ายกันอยู่ประการหนึ่ง กล่าวคือความตายไม่ใช่การสูญสิ้น แต่หมายถึงการเปลี่ยนแปลงจากการมีชีวิตที่ต้องพึ่งร่างกายไปสู่การมีชีวิตที่ไม่ต้องพึ่งร่างกาย และจากชีวิตที่มีความอยากในเรื่องทั้งหลาย ไปสู่ชีวิตที่ไม่ต้องการสิ่งเหล่านั้นแต่อย่างใด

ข้าพเจ้านำเสนอเรื่องความตายในแง่มุมความเชื่อของตัวข้าพเจ้า มาสร้างสรรค์เป็นผลงานวิทยานิพนธ์ เพื่อนำเสนออารมณ์ความรู้สึกไปจนถึง แง่มุมเรื่องความตายของคนที่ยังมีชีวิตอยู่ถ่ายทอดประสบการณ์ของคนเป็น ไปสู่วาระสุดท้าย ควรมีคุณค่าอะไรกับตัวเองและการใช้ชีวิตก่อนจะไปถึงวาระสุดท้ายนั้นคือความตาย นำเสนอให้ผู้ชมนั้นได้พิจารณาร่วมกันเพื่อแสดงการรับรู้ผ่านรูปแบบการสร้างสรรค์การตีความตามความเข้าใจ จากประสบการณ์ส่วนตัวของแต่ละบุคคล ถึงการมีชีวิตและค้นหาความสำคัญการมีชีวิตจนถึงวาระสุดท้ายของการมีชีวิต

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการทำงาน

ศึกษาแนวคิดที่ว่าด้วยเรื่องเกี่ยวกับความตาย เพื่อทำความเข้าใจการมีชีวิตอยู่จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ที่สัมพันธ์กับการสะท้อนความรู้สึกลงและการพิจารณาต่อการมีชีวิตอยู่ ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ด้วยวัสดุผสม

สมมติฐานของการศึกษา

เมื่อถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ทุกชีวิตนั้นย่อมลี้มรสแห่งความตาย ข้าพเจ้าจึงหยิบยกมุมมองสมมติฐานและวิธีการของคนที่ยังมีชีวิตอยู่เห็นความตายเป็นแบบไหน ควรจะต้องให้ความสำคัญระลึกและตระหนักถึงการมีชีวิตในรูปแบบใด และถ่ายทอดผลงานให้มีการพิจารณาร่วมกันถึงการมีสติต่อการใช้ชีวิตผ่านการทดลองและทำความเข้าใจ เพื่อสะท้อนให้ตระหนักถึงการมีชีวิตอยู่ในโลกปัจจุบันเพื่อที่จะเตรียมพร้อมสู่วันพิพากษา

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา นำเสนอความเป็นไปของชีวิตมนุษย์ การระลึกและพิจารณาการมีชีวิตของมนุษย์และสะท้อนแง่มุมของการมีชีวิตเพื่อทำความเข้าใจไปสู่ความไม่จีรังของชีวิต

ขอบเขตด้านรูปแบบ ถ่ายทอดให้คนแลเห็นว่าชีวิตเรามีคุณค่าหรือความหวัง สร้างสรรค์ผลงานโดยการทำมาเข้าใจเรื่องการพิจารณาการมีชีวิตอยู่ไปสู่วาระสุดท้ายของชีวิตผ่านมุมมองของข้าพเจ้า ผ่านงานทัศนศิลป์ ในรูปแบบของการใช้วัสดุผสมในการสะท้อนเนื้อหาถึงความตาย

ขั้นตอนการศึกษา

1. ศึกษาข้อมูลเรื่องความตาย ในมุมมองและทัศนะของศาสนา
2. รวบรวมบทความที่เกี่ยวข้องกับความตาย
3. ค้นหาแรงบันดาลใจและมุมมองความเป็นจริงโดยใช้ทัศนคติส่วนตัวและหลักความเชื่อ
5. วิเคราะห์และเรียบเรียงข้อมูลที่ได้อามา สังเคราะห์ให้ได้ประเด็นที่ต้องการจะสื่อสาร
6. หาวัสดุที่สอดคล้องกับเนื้อหา เพื่อประกอบสร้างให้เกิดเป็นผลงาน
7. ร่างภาพเบื้องต้นและออกแบบชิ้นงานเบื้องต้น
8. สร้างสรรค์ผลงานโดยใช้เทคนิคสื่อผสม
9. ติดตั้งผลงานให้เหมาะสมกับลักษณะของผลงาน
10. วิเคราะห์และสรุปผลของการสร้างสรรค์

วิธีการศึกษา

1. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลและค้นหามุมมองของศาสนาต่อความตาย
2. ค้นหาข้อมูลจากบทความและทำความเข้าใจข้อมูลที่ได้ศึกษา
3. รวบรวมข้อมูล ทำสรุปเพื่อนำไปต่อยอดในการสร้างสรรค์ผลงาน
4. ค้นหาวัสดุที่นำมาสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับประเด็นของการสร้างสรรค์

แหล่งข้อมูล

1. ศึกษาจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาจากสื่อสังคมออนไลน์
3. สอบถามข้อมูลจากผู้รู้ด้านศาสนาและหลักคำสอน

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานชุด ความตามภาพสะท้อนการมีชีวิต ได้แบ่งออกเป็นสามส่วนคือ ในส่วนของการเก็บข้อมูล ส่วนของวัสดุผสม และส่วนของเครื่องมือในการทำงานสร้างสรรค์โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย
  - 1.1 กล้องถ่ายภาพ
  - 1.2 สมุดสเก็ช
  - 1.3 เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์
2. วัสดุผสมที่นำมาประกอบผลงานสร้างสรรค์ ประกอบด้วย
  - 2.1 ไม้สัก ไม้แผ่น
  - 2.2 แผ่นอะคริลิก
  - 2.3 ไฟ LED
  - 2.4 ผ้าขาว
  - 2.5 นี้อต สกรู
  - 2.6 แผ่นสติ๊กเกอร์

3. วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการสร้างผลงาน

3.1 ปากกาหมึก

3.2 ดินสอ

3.3 สีอะคริลิก สีสเปรย์

3.5 แปรงทาสี พู่กันขนาดต่างๆ

3.6 กาวซิลิโคนสีดำ

3.7 เครื่องมือช่าง เครื่องตัด เครื่องเจียร์

3.8 มีดคัดเตอร์

3.9 เทปกาว

3.10 ไม้บรรทัด ตลับเมตร

3.11 ยางปาดสี

3.12 กระจกฉีดยา

3.13 กระจกฉายภาพ

3.14 ปืนกาว

3.15 หัวแร้งบัดกรี

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์

ในการทำวิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อ “ความตาย : ภาพสะท้อนการมีชีวิต” ข้าพเจ้ามีความตั้งใจนำเสนอความเป็นไปในชีวิตของมนุษย์ บนหลักศรัทธาและทัศนะของข้าพเจ้าถึงการมีชีวิตอยู่ และความตายที่ต้องประสบพบเจอทุกชีวิต

ที่มาของแนวความคิดและแรงบันดาลใจ

การดำเนินชีวิตช่วงวัยหนุ่มของข้าพเจ้า มองเห็นความตายนั่นเป็นเรื่องไกลตัว แต่เมื่อได้เห็นความตายผ่านช่วงโควิดหรือการเห็นสงครามที่เกิดขึ้น ความเป็นไปที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน เห็นได้ว่าการตายนั่นเป็นบทเรียนที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ทำให้ข้าพเจ้านั้นรับรู้ได้ว่า การมีอำนาจชื่อเสียงทรัพย์สินของมีค่าหรือแม้กระทั่งการสร้างความดีหรือความชั่ว มิได้มีเหตุอันใดเลยที่จะสามารถปกป้องไม่ให้มนุษย์นั้นรอดพ้นจากความตาย

ความหมายของชีวิต หมายรวมถึงการรับรู้ การสัมผัสรู้ถึงอารมณ์ของมนุษย์ต่อสิ่งที่ทำให้บุคคลนั้นดำรงชีวิตอยู่ก่อนถึงแก่ความตาย รวมทั้งบางอย่างที่ทำให้บุคคลมีความพยายาม ความมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมาย เป็นสิ่งเชื่อมโยงให้มนุษย์มีความสัมพันธ์กับโลกรอบตัว ผ่านสัมพันธภาพต่อผู้คนรอบรอบข้าง รวมไปถึงการมีเจตคติมั่นคงในตนเองที่ทำให้การมีชีวิตอยู่นั้นมีคุณค่าและความหมาย

ความตายนั่นเป็นสภาวะที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ผู้หนึ่งที่ได้พบเจอกับความตาย ราวกับเป็นหนึ่งในเดียวของผู้มีชีวิต แต่มิได้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่มีใครรู้ได้เลยว่าประสบการณ์ของความตายนั่นเป็นแบบไหน ความตายเป็นดินแดนผจญภัยที่ยั่วชวนให้มนุษย์ทั้งหลายได้ลิ้มรส แต่ในเวลาเดียวกันนั้นก็ไม่มีใครที่อยากจะเดินทางเข้าไปโดยไม่มีโอกาสกลับมาอีก ความตายไม่ใช่สถานที่ท่องเที่ยวชายหาดหรือว่าทะเลทรายที่มนุษย์จะสามารถเดินไปชมวิวทิวทัศน์แล้วกลับมาด้วยความปลื้มปิติ ความตายเป็นดินแดนที่ไม่มีมนุษย์ผู้ใดกลับมาได้ ไปไม่กลับ กลับไม่ตื่น พื้นไม่มี การตายนั่นเป็นการเดินทางกลับไปสู่ออดีต ความตายสำหรับมนุษย์ที่ยังมีชีวิต จึงเป็นเสมือนกับจินตนาการที่ไม่มีรูปร่าง ไม่มีตัวตน มองไม่เห็นจับต้องไม่ได้และรู้สึกไม่ได้ ความตายนั่นเป็นของส่วนตัวจริงๆ โดยไม่มีใครคนใดเลยที่จะสามารถพรากความตายจากมนุษย์ไปได้ (ชเนศ วงศ์ยานนาวา, 2553)

ตัวบทอัลกุรอาน ในศาสนาอิสลามที่ได้บอกให้เราทราบถึงเรื่องต่างๆไปที่คลุมไปถึงสิ่งที่พระเจ้าทรงบังเกิดมาในโลกนี้ว่า “ทุกชีวิตทุกคนต้องได้ลิ้มรสแห่งความตาย” การเกิดและตายเป็นสิ่งที่แน่นอนที่สุดที่มนุษย์ที่จะต้องประสบพบเมื่อถึงวาระสุดท้ายของชีวิต บทความนี้เป็นการปลอบใจมนุษย์ทุกคน เพราะจะไม่มีใครคนใดเลยที่คงเหลืออยู่บนหน้าแผ่นดิน แล้วเมื่อกำหนดเวลาได้สิ้นสุดลง

โลกนี้ก็จะสิ้นสุดพระเจ้าก็จะให้มีโลกใหม่ขึ้นมา มีการตัดสิน สอบสวน และตอบแทนตามผลงานที่มนุษย์ได้กระทำไว้ ไม่ว่าจะมากหรือน้อย ใหญ่หรือเล็ก ดีหรือชั่วโดยไม่มีการอธรรมแม้แต่หน่อย และด้วยเหตุนี้อัลกุรอานได้กล่าวว่า และแท้จริงพวกเจ้าจะได้รับรางวัลของพวกเจ้าโดยครบถ้วน นั่นคือวันปรโลก (อิสมาอีล อิบนิ อุมร์ อิบนิ กะษีร, 2559)

ในการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์โดยทั่วไปแล้วนั้น จำเป็นต้องมีความเหมาะสมของรูปแบบวิธีการแสดงออกของเนื้อหาที่สัมพันธ์กัน ส่งเสริมกันเป็นอย่างดี ซึ่งเนื้อหาของแรงบันดาลใจนั้น ประกอบไปด้วย ความเชื่อและทัศนะทางความคิด และในงานสร้างสรรค์ของข้าพเจ้า อิทธิพลด้านต่างๆที่มีบทบาทในการทำงานก็คือ ความเชื่อและหลักคำสอนของศาสนา ไปจนถึงอิทธิพลจากศิลปกรรมและศิลปิน ซึ่งเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้าได้อธิบายพอสังเขปดังนี้

อิทธิพลจากความเชื่อและศาสนา

คติความเชื่อและทัศนคติทางความคิดนั้นเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ ข้าพเจ้า ซึ่งอิทธิพลทางศาสนาและความเชื่อมีความสำคัญในการค้นหามุมมองและความสำคัญของเนื้อหา ดังนี้

ศาสนาอิสลามเป็นแนวทางที่ข้าพเจ้ายึดถือเป็นธรรมนูญของชีวิต จึงเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้า คำสอนที่สะท้อนคติความเชื่อของชาวมุสลิม ทุกชีวิตย่อมมีมรสความตาย เป็นข้อความที่มุสลิมจำไว้เตือนใจตนเองเพื่อให้พร้อมรับวินาทีที่ลมหายใจสุดท้ายของตนมาถึงในสักวัน อิสลามกล่าวถึงโลกนี้ว่าเป็นสถานที่พำนักชั่วคราว เป็นสิ่งไม่มีวันคงอยู่ ทุกสิ่งทุกอย่างมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด ความตายของมนุษย์นั้นเป็นการการเริ่มต้นของชีวิตในโลกหน้า หรือเป็นสะพานไปสู่ชีวิตหลังความตายที่เป็นโลกอันนิรันดร์ ผู้ที่เคร่งครัดและเข้าใจในปรัชญาข้อนี้ จึงไม่หวั่นไหวจิตใจเมื่อเจ็บป่วย และต้องเผชิญกับความตาย

‘ดุนยา’ คือโลกที่เราใช้ชีวิตกันอยู่ ซึ่งสิ่งที่เห็นและเป็นในโลกนี้นั้นเป็นเพียงสิ่งชั่วคราว ทุกอย่างที่ผ่านมาเข้ามาในชีวิตคือบททดสอบ ความเชื่อและการยำเกรงต่อพระเจ้า เมื่อตายลงก็จะต้องโยกย้ายไปยังโลกที่สองคือ อาลัมบัรซัค ซึ่งเป็นโลกของชีวิตในหลุมฝังศพ มนุษย์นั้นจะถูกส่งมายังโลกแห่งหลุมฝังศพ โดยนำสิ่งใดจากโลกนี้ติดตัวมาได้เลยแม้แต่หน่อย ยกเว้นความดีที่ได้เคยกระทำไว้ และความดี 3 ประการนั้นที่จะมีผลต่อไปถึงชีวิตในโลกหน้า อันได้แก่การให้ทานในตอนที่ยังมีคุณูปการอยู่ เช่น การบริจาค การสร้างสิ่งสาธารณะประโยชน์ และยังมีคนได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งเหล่านั้นอยู่หลังจากที่ผู้บริจาคได้เสียชีวิตไปแล้ว ความรู้ที่เขาได้เผยแผ่ไว้ และการมีลูกที่ดีคอยขอพรให้กับเขา (วสมน สาณะเสน, 2020)

อันกรูอานนั้นได้เปรียบเทียบการตายเป็นการนอนหลับไปชั่วขณะหนึ่ง ความตายนั้นจึงไม่ใช่การดับสลายไป เป็นเหมือนการเกิดใหม่ในอีกโลกหนึ่ง ซึ่งไม่สามารถที่จะเปรียบเทียบได้กับธรรมชาติของโลกที่เป็นอยู่ และบางบทบางตอนในอัลกรูอาน ได้กล่าวไว้ว่า ความตายนั้นคือการเสียชีวิตซึ่งผลของความตายนั้นก็เหมือนกับความรู้สึกและปรารถนาแน่นอน การปราศจากชีวิตในสิ่งหนึ่งนั้นมีความหมายว่าสิ่งนั้นต้องมีศักยภาพในการดำรงชีวิต

ศาสนาพุทธ เชื่อว่ามนุษย์ประกอบไปด้วยสองส่วนคือ จิตและกาย เมื่อกายหยาบได้สูญสิ้นไปจากโลกปัจจุบันนี้แล้ว จิตจะกวนเวียนเป็นวัฏจักร เกิด แก่ เจ็บ ตายเป็นวัฏสงสารไม่มีสิ้นสุด และการจะหลุดพ้นวงจรนี้มีเพียงสร้างบุญกุศล จากความเชื่อนี้ทำให้ในงานพิธีศพของชาวพุทธในไทย ที่นอกจากการแสดงความอาลัยผ่านพวงหรีด ยังมีการอุทิศส่วนบุญให้แก่ผู้ตาย เพื่อเสริมแรงบุญหวังให้ผู้วายชนม์นั้นได้ไปภพภูมิที่ดี ขณะเดียวกันนี้เองพิธีกรรมเกี่ยวกับศพหลายสิ่งอย่างสร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ตายได้เดินทางโดยสะดวก ไม่ว่าจะเป็นการอาบน้ำศพ และอีกหลายพิธีกรรมที่มีความเชื่อแฝงมา แต่เชื่อว่าพิธีกรรมงานศพเหล่านี้จะมีเพียงการอำนวยความสะดวกให้แก่คนที่จากไปเท่านั้น มีคำสอนที่คนมีชีวิตอยู่ต้องเรียนรู้กลับกิเลสที่อยู่รอบตัว

ในการปฏิบัติต่อความตายในพระพุทธศาสนาควรพิจารณาความตายให้เห็นความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตาของชีวิต เห็นว่าชีวิตคือเหตุปัจจัยที่ไหลต่อเนื่องกันไม่รู้จบ トラบได้ที่ยังมีกันและกันอยู่ ก็ควรดำเนินชีวิตด้วยความมีสติและนึกถึงความตายทุกลมหายใจ หลีกเว้นความชั่วสร้างแต่ความดี ไม่ยึดติดและเพียรพัฒนาตนให้เป็นชีวิตที่สมบูรณ์ขึ้น ความตายตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนามีประโยชน์และคุณค่าในด้านการทำให้รู้จักและเข้าใจชีวิต มีแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องรู้เท่าทันชีวิต รู้เท่าทันความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา(อุดมพร ชั้นไพบูลย์, 2013)

ศาสนาคริสต์ มีความเชื่อว่าทุกคนเกิดมาพร้อมกับจิตวิญญาณและมีบาปติดตัวมาแต่กำเนิด สิ่งเหล่านี้ย่อมมนุษย์ไปชีวิตจนสิ้นอายุขัย เชื่อว่าเป็นบาปที่ตกทอดกันมาตั้งแต่มนุษย์คู่แรกคือ อาดัม และอีฟ ที่ได้กัดผลไม้สีแดงแห่งความรู้แจ้ง ทำให้ทั้งสองต้องออกจากสวนอีเดนไป ความตายและชีวิตหลังความตายของคริสต์ศาสนิกชนเป็นเรื่องที่ผูกพันอยู่กับพระเจ้า ผูกพันอยู่กับดินแดนของพระเจ้า ชีวิตและความตายเป็นเรื่องบูชาอันสูงสุดที่มอบน้อมต่อพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าตามพระคัมภีร์ที่กล่าวไว้ว่า แท้จริงแล้วพระเจ้านั้นไม่ได้สร้างมนุษย์ให้มีความตาย แต่มนุษย์คู่แรกทำผิดต่อพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ดังนั้นพระองค์จึงทำให้มนุษย์นั้นต้องตายเพื่อลงโทษ การตายคือการขาดจากความสัมพันธ์กับพระเจ้าและในที่สุดแล้วพระเจาก็ทรงส่งพระเยซูคริสต์มาไถ่บาปให้เหล่ามนุษย์ เพื่อให้มนุษย์กลับคืนสู่พระเจ้าอีกครั้ง การกลับคืนสู่พระเจ้าเป็นถาวรซึ่งไม่มีสิ่งใดแยกได้อีก แม้กระทั่งความตายของร่างกาย ชีวิตที่นิรันดรได้เริ่มต้นขึ้นในชีวิตนี้แล้วทันทีหลังจากเชื่อในองค์พระผู้เป็นเจ้าของเจ้า จากจุดเริ่มต้นส่วนนี้เป็นคำสอนสำคัญที่ช่วยให้ชาวคริสต์มองการตายเป็นการกลับไปอยู่กับพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ผู้การเป็นนิรันดรที่แท้จริง(พระมหาคมคาย สิริปัญญา สิงห์ทอง, 2022)

อิทธิพลจากศิลปกรรมและศิลปิน

นอกเหนือจากอิทธิพลจากศาสนาแล้ว ยังมีอิทธิพลจากงานศิลปะที่ส่งผลให้เกิดการสร้างสรรคผลงานของข้าพเจ้า กล่าวได้ว่าการสร้างสรรค์งานศิลปะนั้นมีอิทธิพลซึ่งกันและกันแนวความคิดของศิลปินและการสร้างสรรค์ที่ประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับนั้นเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญ โดยเฉพาะรูปแบบของการสร้างสรรค์ วิธีการสร้างสรรค์และทัศนคติที่มีต่อการสร้างสรรค์ศิลปินที่กล่าวถึงนั้นคือ

อาจารย์ มณฑิธร บุญมา

ภาพที่ 1 ภาพผลงาน Black Question (After Montien Boonma)
 ที่มา ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์ (2564). 'จากไป กลับมา' ย้อนรำลึกถึงการจากไปของ มณฑิธร บุญมา
 เข้าถึงเมื่อ 29 เมษายน 2567 เข้าถึงได้จาก <https://www.gqthailand.com/culture/art-and-design/article/kornkrit-jianpinidhan-in-front-of-the-camera-in-the-process-of-looking>

อาจารย์ มณฑิเตอร์ บุญมา ศิลปินที่สร้างงานศิลปะลักษณะสื่อผสม ผลงานศิลปะและข้อเขียนของเขาจะบ่งบอกถึงแรงบันดาลใจบางส่วนจากศาสนาอย่างชัดเจน แต่เขาปฏิเสธว่าผลงานของเขาเป็นพุทธศิลป์ ศิลปินกล่าวว่าผลงานของท่านนั้นมีใช่เป็นผลงานพุทธศิลป์อย่างแน่นอน ท่านปรารถนาให้ผลงานของท่านเป็นสิ่งที่แสดงเนื้อหาความหมายอันเกิดจากรูปลักษณ์ของรูปร่าง น้ำหนัก ความสมดุล และส่วนต่างๆที่เป็นส่วนที่สามารถเห็นได้จากสิ่งต่างๆที่ มณฑิเตอร์ บุญมา ได้สร้างเป็นผลงานขึ้น หากแม้พบว่าผลงานของ มณฑิเตอร์ บุญมา แสดงความหมายและสาระของพระพุทธรูปวิชยานันท์ก็เป็นเพราะจากแนวความคิดดังกล่าวเป็นสัจธรรมที่พระพุทธรูปเจ้าคันทน์พบนั้น ได้สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสาระแห่งความเป็นไปของการมีอยู่ การปรากฏและการแปรเปลี่ยนสูญสลายของสรรพสิ่ง ซึ่งเป็นสาระสำคัญของผลงานของ มณฑิเตอร์บุญมาก็ได้ พุทธศาสนานั้นสำหรับ มณฑิเตอร์ บุญมาแล้ว เป็นส่วนที่หล่อหลอมมโนคติที่มีต่อโลก ชีวิตและศิลปะ (อภิรักษ์ โปษยานนท์, 2005)

เหตุที่น่าสนใจจากแนวทางดังกล่าว ทำให้ข้าพเจ้าเกิดแรงบันดาลใจในเรื่องของการเชื่อมโยงระหว่างศิลปะและศาสนา รูปแบบวิธีการในการนำเสนอ ซึ่งข้าพเจ้าได้นำมาปรับใช้ และเป็นแบบอย่างในการสร้างสรรค์ โดยการนำเอาหลักความเชื่อของศาสนานั้นคือรูปแบบของโลงศพและโครงกระดูก มาใช้เป็นสื่อและสัญลักษณ์ในการแสดงออกเพื่อที่จะส่งเสริมงานศิลปะของข้าพเจ้านั่นเอง

สุวรรณี สารบุตร

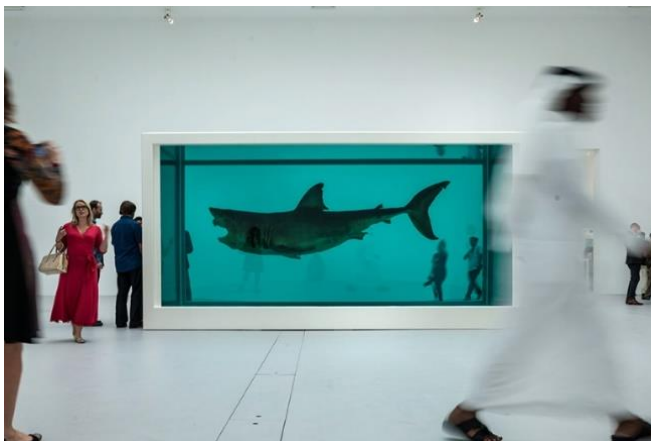
ภาพที่ 2 ชื่อผลงาน 'WHAT WILL YOU LEAVE BEHIND?'

ที่มา : บีเอบี (2020). WHAT WILL YOU LEAVE BEHIND ผลงานของ นีโน สารบุตร
เข้าถึงเมื่อ 26 เมษายน 2567, เข้าถึงได้จาก <https://bab18.bkkartbiennale.com/project/what-we-will-leave-behind/>

นีโน สุวรรณี สารบุตร ศิลปินหญิงจบการศึกษาด้านศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา จากคณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เขาเริ่มเป็นที่สนใจในแวดวงศิลปะจากงานนิทรรศการ WHAT WILL YOU LEAVE BEHIND ที่จัดขึ้นในปีพ.ศ. 2556 ในไทยและสิงคโปร์ โดยนำหวักะโหลกเล็กๆ ที่ทำจากวัสดุเซรามิกนับแสนชิ้น มาโปรยกระจายลงบนพื้นและได้จัดวางเต็มพื้นที่ของหอศิลป์ซึ่งผู้ชมนั้นต้องก้าวเท้าเข้าไปบนหวักะโหลกเหล่านั้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้หากผู้ชมนั้นต้องการที่จะเข้าไปข้างใน คงไม่ต่างอะไรกับสังกรรมแห่งชีวิต เราไม่สามารถรู้ได้เลยว่าก้าวไหนนั้นจะเป็นก้าวสุดท้ายของการมีชีวิตของแต่ละคน ศิลปินขอให้ผู้คนหลากหลายช่วยเธอนั้นบนหวักะโหลก ตั้งแต่เพื่อนสนิท ไปจนถึงเพื่อนบ้าน นักเรียนนักศึกษา แม่บ้านและชานา ในขณะที่นั้น ศิลปินบอกกล่าวให้ทุกคนนึกใคร่ครวญว่า ถ้าพวกเขาต้องจากโลกนี้ไปในวันพรุ่งนี้ พวกเขาจะทิ้งอะไรไว้เบื้องหลัง เป็นงานศิลปะที่ทำให้ผู้ชมนั้นได้คิดพิจารณาไปพร้อมกัน(bkkartbiennale, 2563)

เหตุที่น่าสนใจจากแนวทางดังกล่าวนี้ ทำให้ข้าพเจ้าเกิดแรงบันดาลใจในเรื่องของวิถีคิดและการตั้งคำถามของตัวศิลปินในการพิจารณาต่อความตายผ่านงานศิลปะ ด้วยวิธีการที่กล่าวมาข้างต้นนั้นข้าพเจ้าได้นำมาปรับใช้และเป็นแบบอย่างในวิธีการในการสร้างสรรค์ โดยข้าพเจ้านำแผ่นอะคริลิกที่มีคุณสมบัติคล้ายกันกับกระจกมาสะท้อนภาพของพื้นที่และรูปลักษณ์ผู้ชมผลงานเพื่อให้เกิดการพิจารณาถึงการมีชีวิตอยู่ แนวทางนี้เลยเปรียบเหมือนว่าเป็นการตั้งคำถามไปในตัว

เดเมียน เฮิร์สต์ (Damien Hirst)

ภาพที่ 3 The Physical Impossibility of Death in the Mind of Someone Living 1991

ที่มา : ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์ (2563). ศิลปินผู้หยิบเอาความตายมาทำให้กลายเป็นแฟชั่น
เข้าถึงเมื่อ 30 เมษายน 2567. เข้าถึงได้จาก : <https://www.gqthailand.com/culture/art-and-design/article/damien-hirst-x-fashion>

เดเมียน เฮิร์สต์ (Damien Hirst) เป็นอีกศิลปินหนึ่งคน ที่มีบทบาทอย่างมากในวงการของศิลปะอังกฤษ เขานั้นเป็นศิลปินที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในระดับโลกในความเป็นศิลปินที่มีรูปแบบผลงานที่กล้าทำกล้าหาญในการสร้างสรรค์ผลงานและมีแนวทางและรูปแบบการสร้างสรรค์ที่เป็นที่พูดถึงอยู่เสมอ อีกประการหนึ่งยังเป็นศิลปินที่ร่ำรวยที่สุดคนหนึ่งที่ยังมีชีวิตอยู่บนโลกปัจจุบันนี้ งานของเขานั้นมักจะยกเรื่องของความตายนั้นมาพูดถึง และใช้ซอกศพจริงๆของสัตว์สิ่งมีชีวิต มาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ โดยผลงานที่โด่งดังและเป็นที่ยอมรับที่สุดของเขาชิ้นหนึ่งก็คือ

ศิลปินสร้างสรรค์โดยการนำเอาซากของฉลามขนาดใหญ่มาลอยอยู่ในแท็งก์กระจกและใส่สารฟอร์มาลีน จนเป็นที่ตื่นตะลึงจากผู้ชมงาน และเขย่าวงการศิลปะจนสะเทือนเลื่อนลั่น ส่งผลให้เขากลายเป็นไอคอนของวงการศิลปะอังกฤษที่โด่งดังไปทั่วโลกในที่สุด(ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์, 2563)

เหตุที่น่าสนใจคือผลงานของเขานั้นเป็นการให้เราได้จ้องหน้ากับความตายในระยะประชิด ข้าพเจ้ามองเห็นวิธีการที่เขาได้นำเสนอ การแสดงภาพให้ผู้ชมผลงานได้เห็นสภาพเหล่านั้นของวัตถุที่เป็นซากสัตว์ การฉายให้เห็นภาพนั้นเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจน แต่การคิดและเรียนรู้มันต้องใช้ประสบการณ์ส่วนตัวของแต่ละบุคคลในการให้บทเรียนและความหมายส่วนตัวจากผลงานนั้นๆ แนวทางนี้มีความเป็นไปได้ที่ควรนำมาปรับใช้ให้เกิดการสร้างสรรค์ในผลงานวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้า

อารยา ราชภัฏร์จำเริญสุข

ภาพที่ 4 ภาพการแสดงของ อารยา ราชภัฏร์จำเริญสุข

ที่มา : เอ็ม+ คอลเลคชั่น (2548). “อารยา ราชภัฏร์จำเริญสุข บทสนทนา”

เข้าถึงเมื่อ 30 เมษายน 2567. เข้าถึงได้จาก

<https://www.mplus.org.hk/en/collection/objects/conversations-i-2016647/>

อารยา ราชภัฏร์จำเริญสุข ศิลปินที่พูดถึงเรื่องคนเป็นและคนตาย ใน Conversations I (2005) เป็นผลงานวิทัศน์ยุคแรกๆของศิลปิน เป็นหนึ่งในผลงานที่โด่งดังที่สุดของเขา ในผลงานของศิลปินนั้นนั่งหันหลังให้กล้องระหว่างศพคูหนึ่งซึ่งนอนอยู่บนเก้าอี้ที่คลุมด้วยผ้าสีขาว ทำหน้าที่เป็นทั้งผู้สังเกตการณ์และผู้เข้าร่วม ผู้ชมร่วมในช่วงเวลาแห่งการทำสมาธิและเงียบสงบ สลับกับการแสดงสลัปดาห์สั้น ๆ ของตัวศิลปิน ฮัมเพลงและสวดมนต์ ตามประเพณีของชาวพุทธเถรวาทที่จะนั่งสวดมนต์ร่วมกับผู้ตายเป็นเวลาหลายวันเพื่อนำทางพวกเขาไปสู่อาณาจักรต่อไป ศิลปินจึงทำพิธีศัลมาหาสนิทส่วนตัวของเธอเอง และรับหน้าที่รับผิดชอบในการนำพวกเขาไปสู่ชาติหน้า อารยา ราชภัฏร์จำเริญสุขร่วมมือกับโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย และขอทำงานร่วมกับผู้เสียชีวิตซึ่งไม่มีครอบครัวคอยดูแล ด้วยการยื่นหยัดเพื่อญาติหรือเพื่อน เธอเผชิญหน้ากับแนวคิดเรื่องความตายว่าเป็นสิ่งต้องห้าม และท้าทายทัศนคติทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม แทนที่จะพิจารณาว่าศพถูกกำจัดออกไปและถูกลืมในไม่ช้า ศิลปินสื่อสารกับพวกเขาและพยายามที่จะส่งเสียงให้พวกเขาเพื่อเชื่อมโยงอาณาจักรแห่งคนเป็นและคนตาย(เอ็ม+ คอลเลคชั่น, 2548) เหตุที่นำสนใจของศิลปินนั้นเป็นเรื่องของการได้สนทนากับศพ ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจที่เป็นไปได้ในผลงานสร้างสรรค์วิถยานิพนธ์ของข้าพเจ้าที่จะนำมาจินตนาการทางความคิดและการจัดการในเนื้อหาแฝงไปในตัวผลงานวิถยานิพนธ์

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานและกระบวนการสร้างสรรค์

ในการศึกษาค้นคว้าและสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด“ความตาย : ภาพสะท้อนการมีชีวิต” ข้าพเจ้านำเสนอแนวทางการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์รูปแบบใหม่ให้มีลักษณะเฉพาะตน โดยใช้วิธีการสื่อผสมในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ ยึดหลักศาสนาและศรัทธาความเชื่อในศาสนา ใช้รูปทรงของโลงศพที่มีลักษณะเป็นวัตถุบรรจุและโครงกระดูก เป็นสื่อในการนำเสนอสภาพของความตาย แสดงออกผ่านงานสร้างสรรค์ ลักษณะจิตรกรรมสื่อผสม และมีวิธีการในการสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ

วิธีการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ก่อนการทำงานวิทยานิพนธ์ ข้าพเจ้านั้นได้ทราบถึงปัญหาของการทำงานจึงนำมาปรับใช้ในงานวิทยานิพนธ์ให้มีแนวความคิดและตัวชิ้นงานที่สามารถเห็นได้ชัดเจนและสื่อสารผ่านตัวผลงานสร้างสรรค์เพื่อให้ง่ายต่อการปฏิบัติการ โดยเริ่มจากศึกษาเนื้อหาตามแนวความคิด หาข้อมูลเทคนิคและวิธีการ เพื่อเสริมสร้างผลงานให้สมบูรณ์ลงตัวได้ดียิ่งขึ้นและโดยมีขั้นตอนกระบวนการทำงานดังนี้

1. ระยะของการหาข้อมูล

1.1 ระยะแรกของการเริ่มต้นการทำงานสร้างสรรค์ของข้าพเจ้านั้น เริ่มต้นจากการค้นหาข้อมูลมาสนับสนุนแนวความคิดให้มีความชัดเจนลงตัวยิ่งขึ้น ด้วยวิธีการสืบค้นเนื้อหาเรื่องการมีชีวิต ความตายและการให้นิยามความหมายจากทั้งวรรณกรรมจากสื่อออนไลน์และวรรณคดีที่มีต่อความตายในศาสนาต่างๆ จึงได้มีการตั้งคำถามกับตัวเองว่าความตายนั้นให้บทเรียนอะไรกับคนที่ใช้ชีวิตอยู่ และความตายนั้นมีลักษณะเป็นเช่นไร ความตายนั้นได้บอกให้คนที่ใช้ชีวิตอยู่ได้เรียนรู้จากเขาอย่างไร

นอกจากนี้ข้าพเจ้าได้นำรูปลักษณะโลงศพของผู้วายชนม์มาเป็นโครงสร้างหลักของผลงานสร้างสรรค์ซึ่งมีส่วนสำคัญ เป็นรูปทรงเริ่มต้นไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานในวัสดุอื่นๆ อีกทั้งยังเป็นการค้นหารูปแบบการสร้างงานลักษณะสื่อผสมให้มีความเฉพาะตัวของข้าพเจ้า จากการเห็นพิธีกรรมที่เกิดขึ้นจากศาสนา โลงศพ คือ สิ่งที่ใช้สำหรับบรรจุศพร่างผู้เสียชีวิต โดยให้ร่างของคนตายนอนราบอยู่ภายใน และมีฝาครอบมิดชิด ก่อนที่จะนำไปดำเนินพิธีกรรมทางศาสนาต่อไป โดยทั่วไปโลงศพมักจะทำด้วยไม้ เป็นรูปคล้ายกล่องสี่เหลี่ยม มีส่วนยาวมากกว่าส่วนที่กว้าง ลักษณะของโลงศพแตกต่างกันไปตามความนิยม หรือธรรมเนียมการทำศพในแต่ละศาสนา

1.2 ระยะของการศึกษาและค้นหาวัสดุมาประกอบการสร้างสรรค์ให้ตรงกับแนวคิด ทั้ง การศึกษาลักษณะของวัสดุร่วมสมัยที่เห็นในชีวิตประจำวันเพื่อให้ตอบสนองจุดมุ่งหมายที่ตั้งใจไว้ ข้าพเจ้าจึงใช้วิธีการและความเป็นสัจจะของวัสดุ จัดการให้ผู้ชมและวัสดุนั้นได้ทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะการเขียนภาพลงบนวัสดุต้องใช้ระยะเวลาค้นหาเทคนิคเพื่อให้มีความลงตัวของการเขียนสี และสร้างรูปภาพ การฝึกฝนและทดลองจะช่วยให้มีความสมบูรณ์เฉพาะตนได้มากยิ่งขึ้น

2. ระยะของการสร้างแบบร่าง

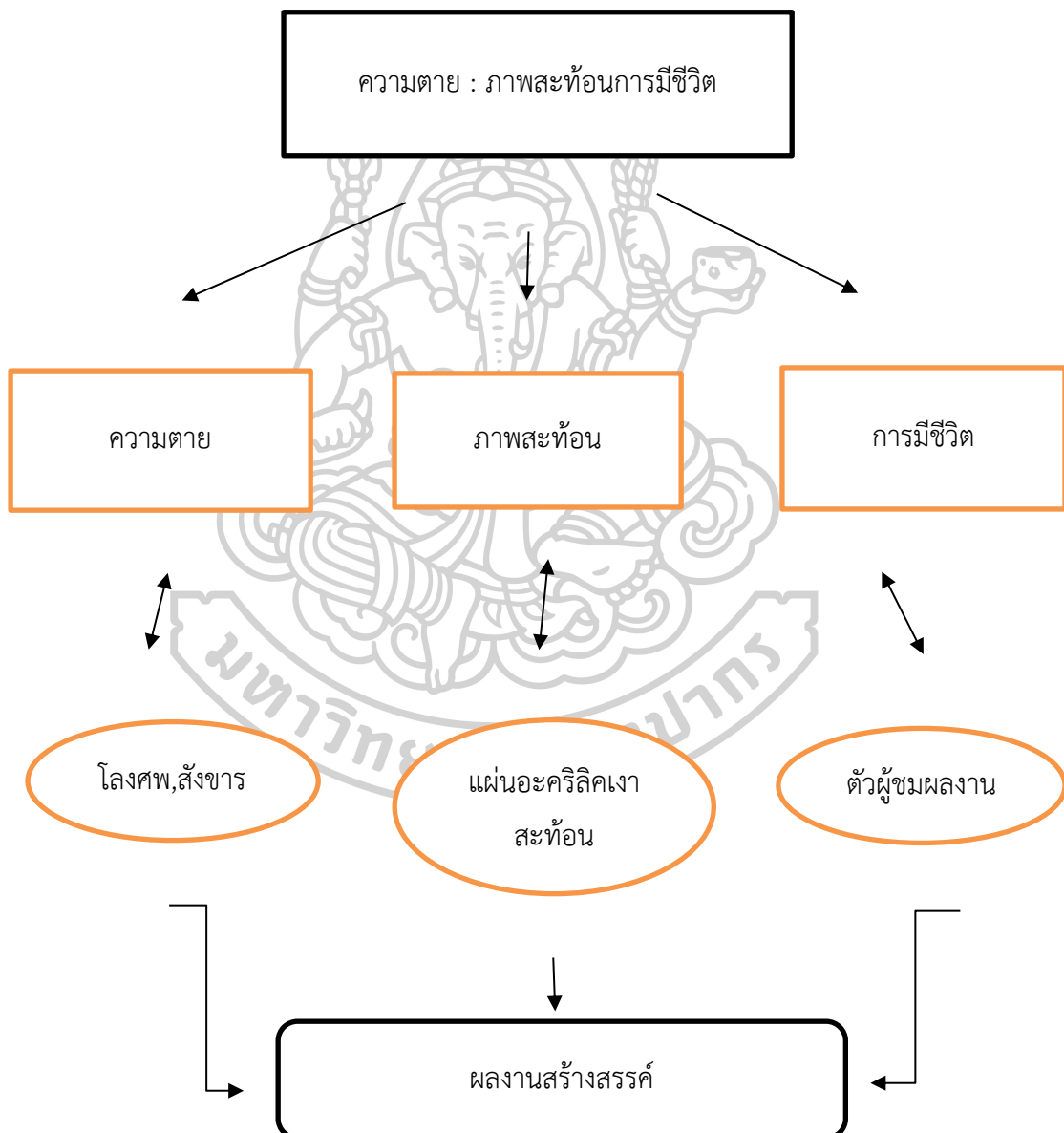
ในขั้นตอนของการจัดทำแบบร่าง สิ่งที่สำคัญอย่างมากในการประกอบการสร้างสรรค์ คือ ข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์และเนื้อหาแนวความคิดจากข้อมูลหนังสือ การออกแบบที่ชัดเจนให้มีความลงตัวด้านขนาดและกรรมวิธีในการทำงาน การได้บันทึกข้อมูลจะนำมาช่วยเสริมในกระบวนการทำภาพร่างต่อไป

2.1 ระยะของการทำภาพร่างขาวดำ เป็นการร่างภาพด้วยเส้นปากกา เป็นการวางตำแหน่ง และองค์ประกอบโดยรวมที่ต้องการนำเสนอลงในกระดาษ ซึ่งระยะนี้เป็นการทำงานในรูปของการมโนภาพในความจำและจินตนาการบางส่วนที่มีในประสบการณ์ส่วนตัว ไม่ได้มีเนื้อหาที่ชัดเจนถึงข้อมูล แต่เป็นการสร้างภาพที่เป็นแบบร่างชุดความคิดและความเป็นไปได้ในการสร้างสรรค์ ว่ารูปทรง รูปร่าง การมองเห็นจะมีลักษณะแบบใด ภาพสำเร็จจะสร้างความหมายตามจุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์หรือไม่

2.2 ระยะของการจัดทำแบบร่างสี เป็นขั้นตอนการพัฒนาชุดความคิดจากภาพร่างขาวดำ ซึ่งเป็นระยะการทำภาพร่างที่ค้นหาวัสดุมาแล้วว่า ต้องการใช้วัสดุแบบใดมาสร้างสรรค์และประกอบในชิ้นงาน เป็นการลงสีให้เห็นทั้ง วัสดุที่นำมาใช้ และลงสีของผลงานโดยรวมนั้นจะนำเสนอออกมาเป็นรูปแบบไหนลักษณะอย่างไร โดยเขียนภาพร่างให้มีความชัดเจนถึงขนาดของวัสดุและลักษณะทางกายภาพโดยรวมของผลงานที่จะทำการสร้างสรรค์

การกำหนดรูปแบบการสร้างสรรค์

การกำหนดรูปแบบของผลงานในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้านั้น ใช้วิธีการสร้างรูปทรงโดยถอดคำมาจากชื่อของวิทยานิพนธ์ชุดนี้ คือประโยคที่ว่า “ความตาย:ภาพสะท้อนการมีชีวิต” ซึ่งแยกข้อความนี้ออกมาเป็นส่วนๆ เพื่อถอดความหมายมาเป็นวัตถุหรือสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานประกอบไปด้วยแนวทาง ดังนี้

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

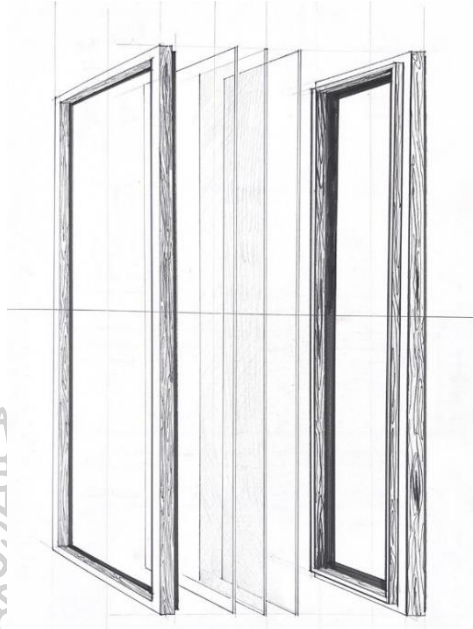

ภาพที่ 5 ภาพอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

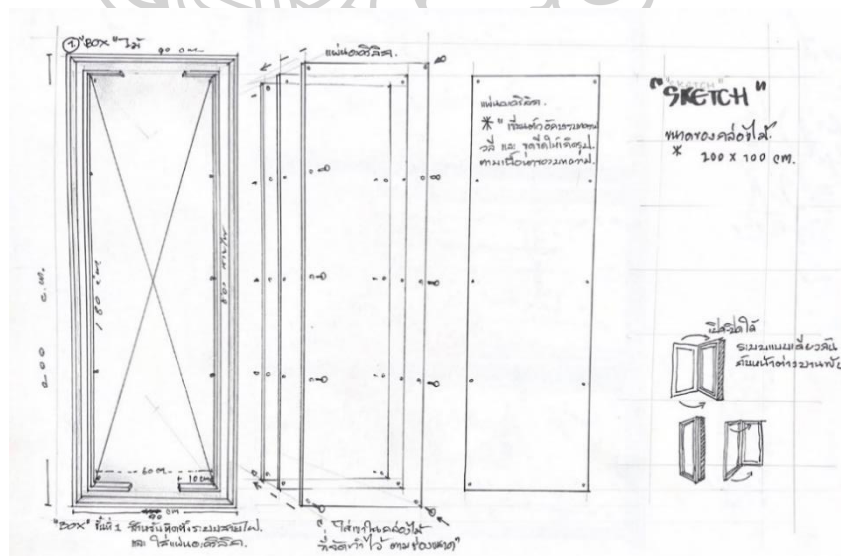
ภาพร่างงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ (sketch)

ก่อนสร้างสรรค์ผลงาน ข้าพเจ้าจะนำสัญลักษณ์ที่บ่งบอกชัดเจนถึงการตายจากการประสพการณ์การสังเกตและข้อมูลสนับสนุน โดยชุดข้อมูลจะมุ่งเน้นไปทางลักษณะของโรงศพแล้วการบ่งบอกถึงสังขารที่เห็นถึงความเป็นไปของผู้วายชนม์ โรงศพ คือ สิ่งที่ใช้สำหรับบรรจุศพ หรือร่างผู้วายชนม์โดยให้ศพนอนราบอยู่ภายใน และมีฝาครอบมิดชิด จึงออกแบบให้ขนาดของชิ้นงานให้มีขนาดเท่ากับมนุษย์โดยทั่วไป ซึ่งการกำหนดลักษณะของแบบนี้มีความต้องการที่จะไม่ให้ดูผิดแปลกไปหรือคิวไลซ์ไปจากรูปทรงสี่เหลี่ยมธรรมดา ซึ่งจะมีเนื้อหาสาระเพิ่มมาเล็กน้อยจากข้อมูลการสร้างสรรค์ ในขั้นตอนถัดไปเมื่อสร้างผลงานจริง

ตัวอย่างภาพร่างในการสร้างสรรค์

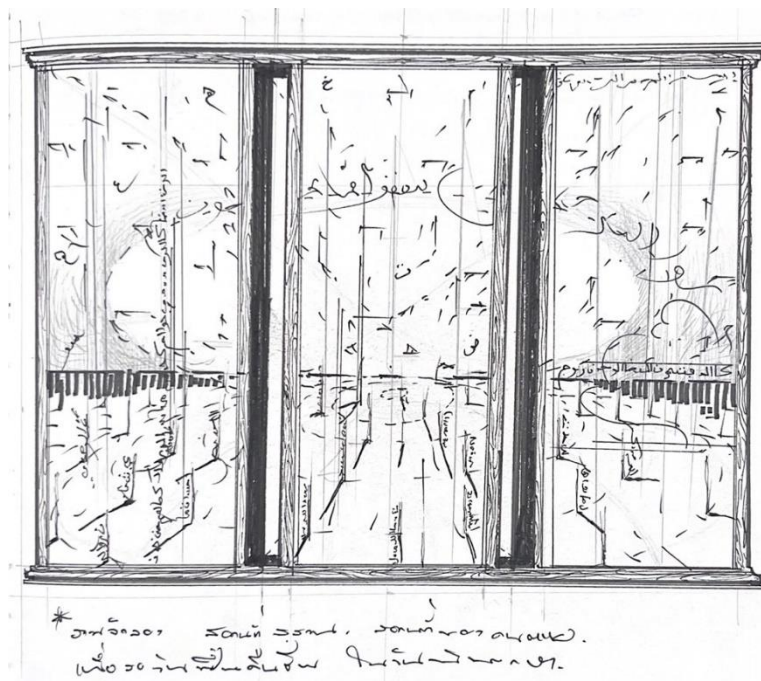

ภาพที่ 6 ภาพร่างการออกแบบรูปทรงที่ได้แรงบันดาลใจจากโลง
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 7 ภาพร่างการออกแบบการใช้งานของผลงานสร้างสรรค์
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 8 แสดงภาพแบบร่างด้วยปากกาทับนกระดาศภาพรวมของผลงานสร้างสรรค์
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 9 ภาพร่างสี จำลองผลงานสร้างสรรค์
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 10 ภาพร่าง การออกแบบเขียนแบบชิ้นงานให้มีขนาดที่ชัดในการสร้างสรรค์
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 11 ภาพแบบร่างลงสี แบบสมบูรณที่กำหนดรูปแบบของงานชุดวิทยานิพนธ์
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ขั้นตอนการแสดงเทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์

การประกอบกล่องไม้ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการสร้างสรรค์เอกลักษณ์โดยรวมของชิ้นงานซึ่งทำหน้าที่เป็นกรอบและรูปทรงหลักของชิ้นงาน โดยให้มีพื้นที่ว่างในกล่องมีคุณสมบัติเป็นกล่องบรรจุและรองรับเนื้อหาของวัสดุอื่นๆที่นำมาประกอบการสร้างสรรค์ในขั้นตอนถัดไป

ภาพที่ 12 ภาพไม้ที่เป็นวัสดุในการสร้างสรรค์
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 13 การขึ้นรูปกล่องไม้วัสดุไม้สักและไม้กระดาน
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 14 การขึ้นรูปกล่องไม้วัสดุไม้สักและไม้กระดาน
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 15 ขึ้นรูปกล่องไม้ตามขนาดที่ออกแบบไว้ 190 x 60 เซนติเมตร
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

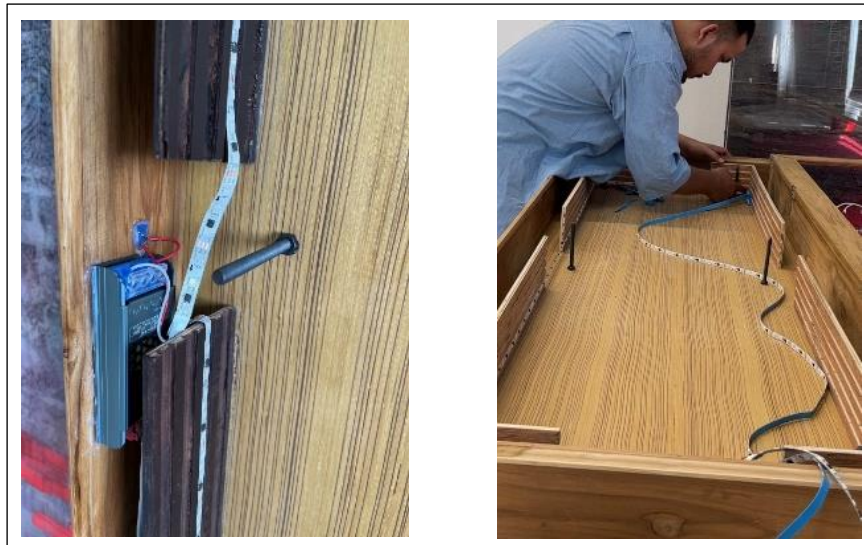
การใช้เทคนิควิธีการมาช่วยสร้างมุมมองที่น่าสนใจให้กับผลงานสร้างสรรค์ ใช้วัสดุแสงไฟในการติดตั้ง เพื่อให้การรับรู้ทางสายตา ผลงานจะมีมิติการมองเห็นที่แปลกใหม่อีกทั้งการมีการแสงสว่างในตัวนั้นจะช่วยขับเน้นผ่านรูปที่เขียนให้มีมิติที่มองเห็นชัดเจนยิ่งขึ้น

ภาพที่ 16 ภาพการเตรียมอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ใช้ในผลงานสร้างสรรค์ ความยาว 5 เมตร
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 17 ภาพการทดลองระบบและแสงสีก่อนทำการติดตั้งในผลงานวิทยานิพนธ์
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 18 แสดงวิธีการติดตั้งระบบไฟ เอลอีดี
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

การสร้างพื้นผิวและร่องรอยในผลงานนั้นเป็นวิธีการที่นำเสนอแนวความคิดและเนื้อหาของผลงานซึ่งได้มีการทดลองเทคนิคเหล่านี้มาจากผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ เทคนิคขั้นตอนการทำพื้นผิวชั้นแรก ใช้วัสดุคือ กาว ผ้าขาว ผิวดินและผงกาวยาแนว เมื่อทำการติดผ้าขาวและสร้างพื้นผิวให้มีความยับและร่องจนแห้งแล้ว จึงใช้ดิน ผงกาวยาแนวและสีอะคริลิกมาสร้างสีบนผืนผ้าที่เตรียมไว้ ทำให้เกิดการมองเห็นที่เป็นลักษณะของผ้าที่จมและมีสีที่กลืนไปกับผิวดิน

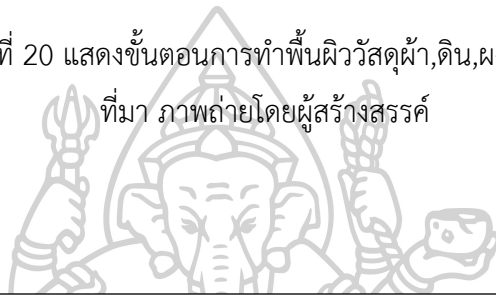

ภาพที่ 19 ผ้าดิบที่ใช้ในการสร้างพื้นผิวชั้นแรก
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

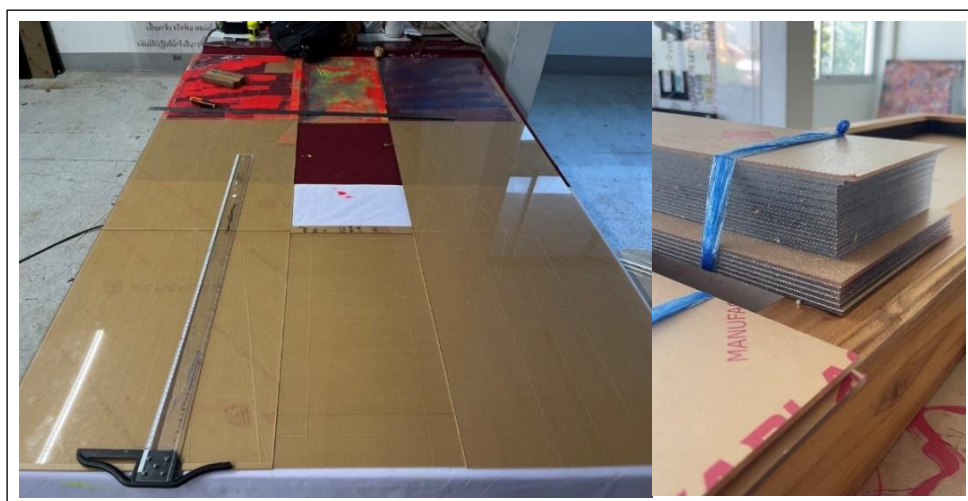

ภาพที่ 20 แสดงขั้นตอนการทำพื้นผิววัสดุผ้า,ดิน,ผงยาแนว
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 21 แสดงภาพขั้นตอนเมื่อทำสีบนผ้าเสร็จ
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ขั้นตอนต่อมานั้นเป็นระยะของการขึ้นรูปบนแผ่นอะคริลิกซึ่งแผ่นอะคริลิกที่ใช้นั้นเลือก
ลักษณะของสีเป็นสีใสมองเห็นทะลุผ่านได้ ซึ่งเมื่อข้าพเจ้าได้วาดเส้นและอุดสีลงไปในเรื่องรอยที่ได้ขีดไว้
จะทำให้เห็นการซ้อนทับกันของรูปภาพในแต่ละชั้นของแผ่นอะคริลิกที่วางซ้อนกัน ซึ่งการสร้างภาพ
ข้าพเจ้าเลือกใช้สีเปรย์กระป๋องและสีอะคริลิก บางส่วนก็มีการใช้การขีดด้วยคมมีดให้มีร่องรอยซึ่งสีก็
ลงไปอยู่ในร่องรอยที่ขีดไว้

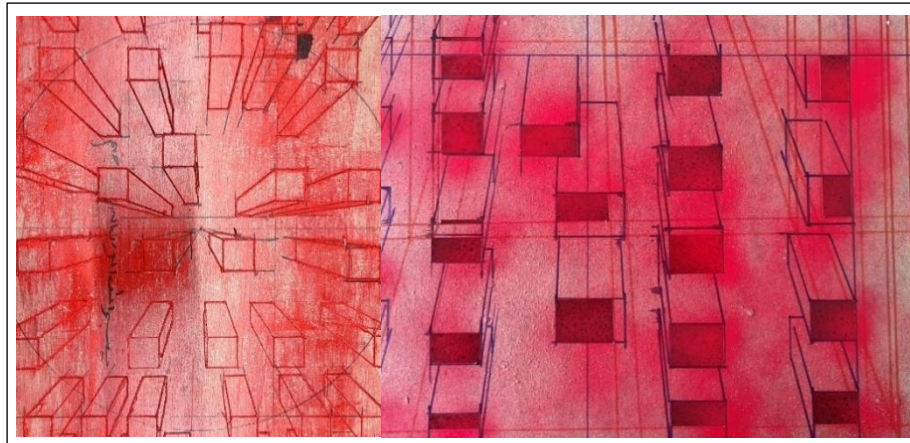

ภาพที่ 22 ตัดเตรียมแผ่นอะคริลิกตามขนาดที่ออกแบบไว้ให้สามารถบรรจุลงไปในกลุ่มไม้ได้
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

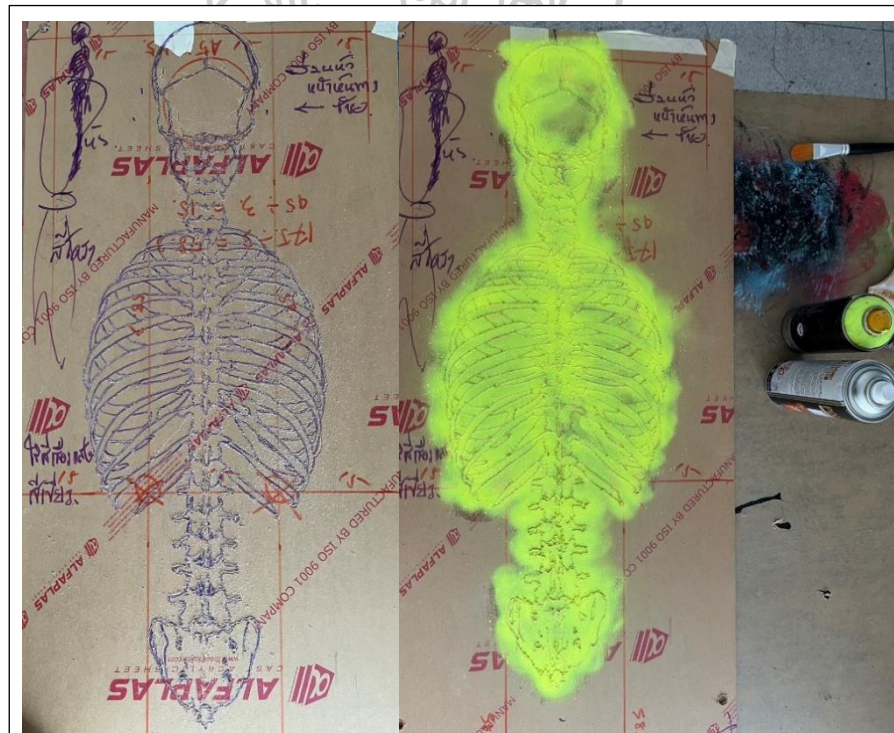
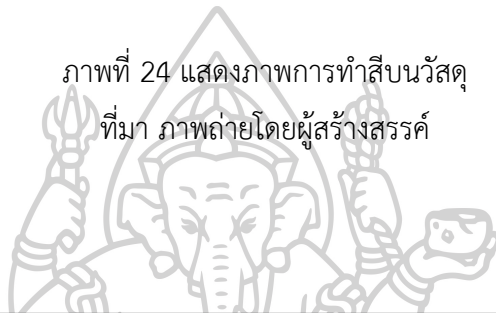

ภาพที่ 23 แสดงภาพการขีดขีดลงบนแผ่นอะคริลิกและสร้างภาพเป็นตามแบบร่าง
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

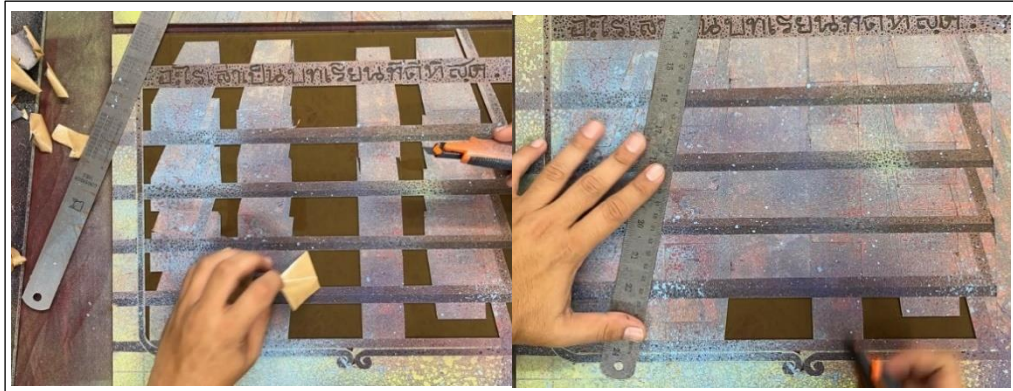

ภาพที่ 24 แสดงภาพการทำสีบนวัสดุ
ที่หมา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

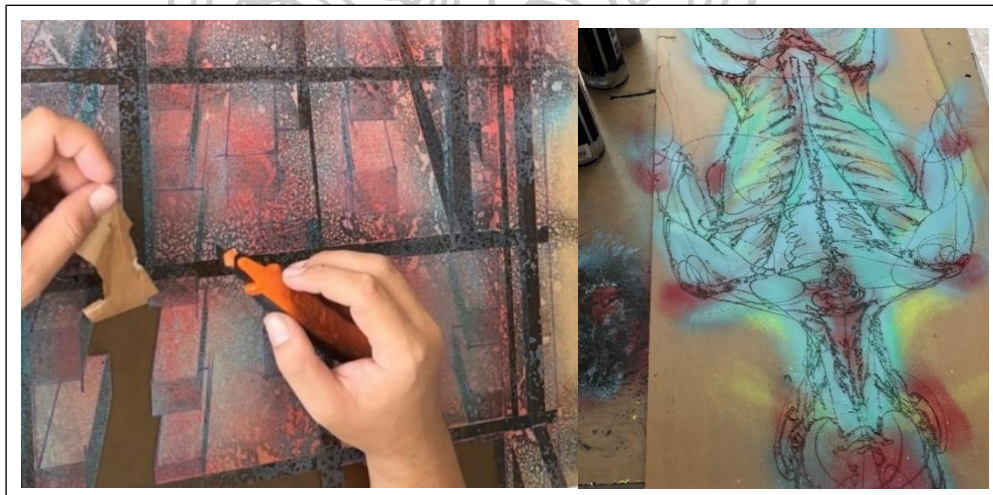

ภาพที่ 25 แสดงภาพการพ่นสีลงบนตัวชิ้นงานที่ร่างแบบไว้
ที่หมา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ขั้นตอนถัดไปหลังจากการตัดและขูดให้เกิดเป็นภาพและทำสีลงไปแล้ว จะเป็นขั้นตอนการแกะกระดาดในส่วนที่ไม่ต้องการออก ซึ่งจากกระบวนการก่อนหน้านี้เป็นการตัดเส้นขอบให้มีช่องว่างเพื่อให้สีนั้นติดลงไปบนชิ้นงาน เมื่อดึงกระดาดออกก็จะทำให้เห็นรูปร่างรูปทรงที่ลงสีไว้มีรูปร่างที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

ภาพที่ 26 แสดงภาพเมื่อพ่นสีลงไปในแต่ละช่องแล้วจึงแกะกระดาดออก
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 27 แสดงภาพเมื่อพ่นสีลงไปในแต่ละช่องแล้วจึงแกะกระดาดออก
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

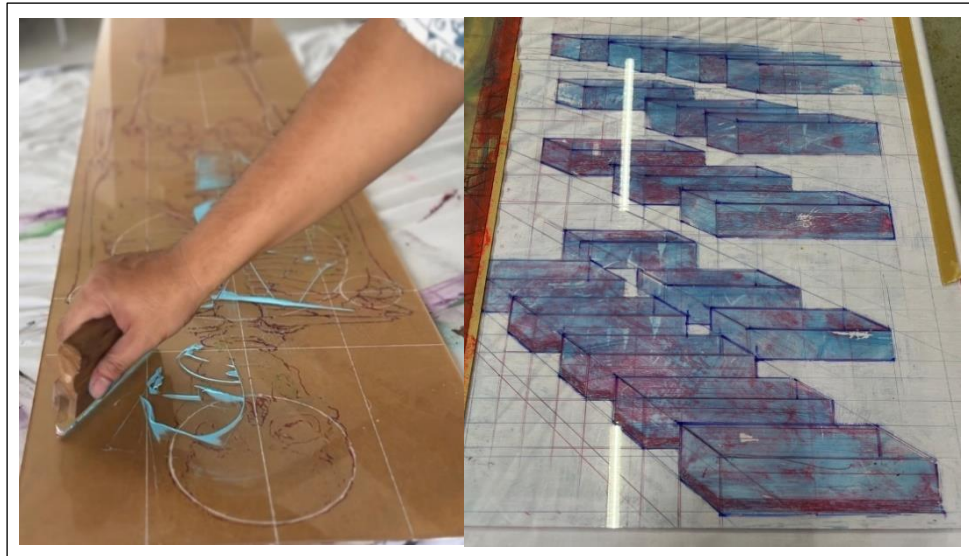

ภาพที่ 28 แสดงภาพชิ้นงานที่แกะกระดาษออกแล้ว จะเหลือไว้ซึ่งสีที่ได้ทำไว้ตามรูปทรงที่ตัดแต่ง
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 29 แสดงภาพชิ้นงาน การแกะกระดาษกันออก
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

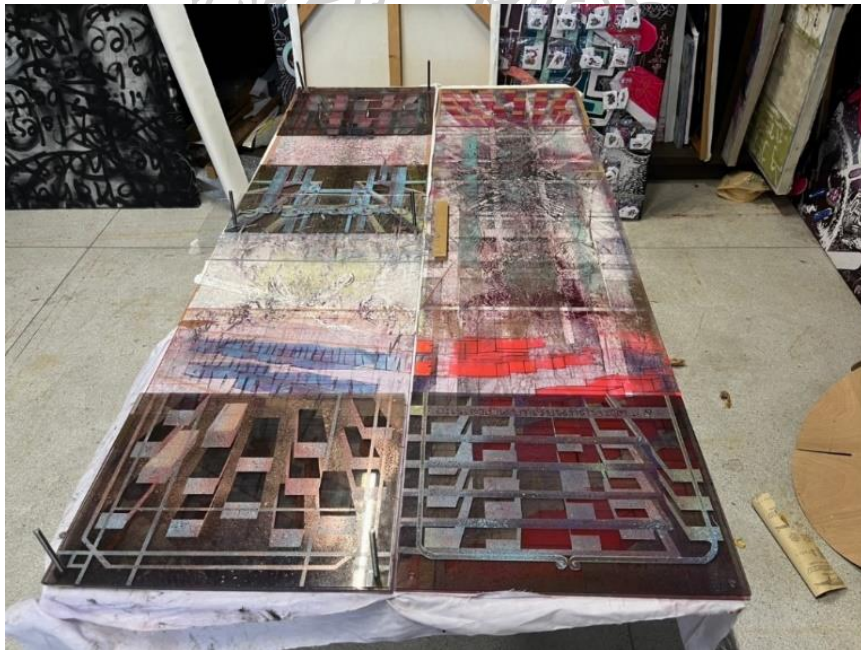
ภาพที่ 30 แสดงภาพเทคนิคการขีดขีดและอุดสีลงบนชิ้นงาน
ที่มาจากภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 31 แสดงภาพการทำร่องรอยบนแผ่นอะคริลิก
ที่มาจากภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

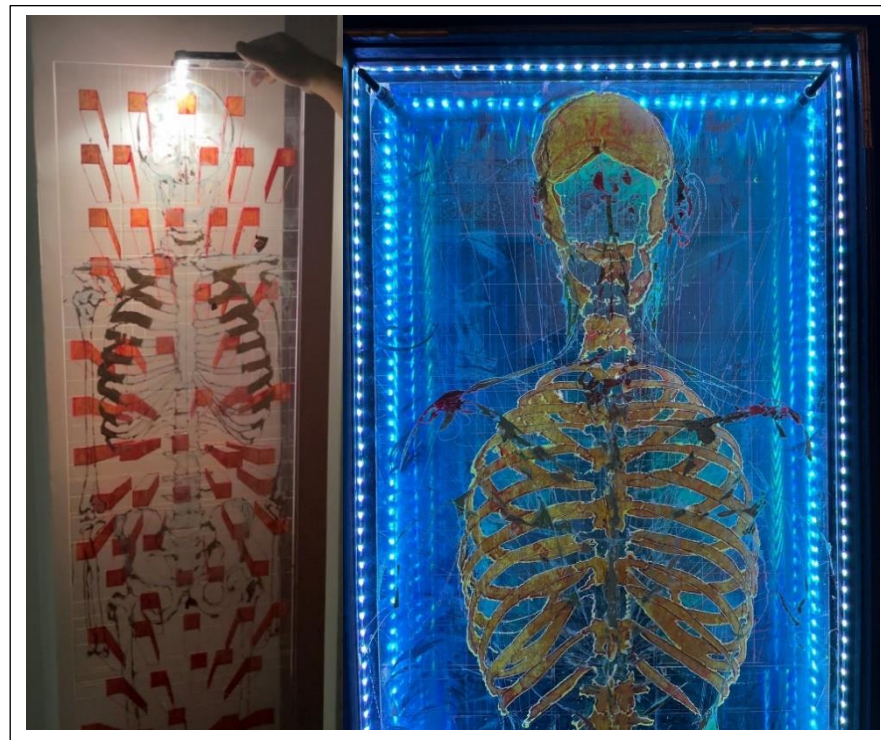

ภาพที่ 32 ภาพการวาดเส้นและลงสีบนแผ่นอะคริลิกให้เกิดรูป
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 33 แสดงภาพแผ่นอะคริลิกที่ลงสี
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 34 แสดงภาพการนำวัสดุที่ทำสีมาทดลองกับแสงไฟ
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 35 แสดงภาพการประกอบแผ่นอะคริลิกให้ซ้อนทับเป็นชั้นๆ ในกล่องไม้
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 36 แสดงภาพขั้นตอนการประกอบชิ้นส่วนด้านในกล่องไม้
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ขั้นตอนต่อมาข้าพเจ้าทำการใช้แผ่นอะคริลิกที่เป็นสีดำแบบโปร่งแสง นำมาประกอบชิ้นงาน เพื่อเก็บความเรียบร้อย ซึ่งขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำหน้าที่เป็นภาพสะท้อนการมองเห็นของผู้ชม เมื่อเรานั่งยืนอยู่ด้านหน้าของผลงานจะเห็นได้ถึงการมีชีวิต ก็คือภาพของผู้ที่ยืนหน้าผลงานนั่นเอง

ภาพที่ 37 แสดงภาพขั้นตอนการติดแผ่นอะคริลิกสีดำในขั้นสุดท้าย
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 38 การติดฝาด้วยแผ่นอะคริลิกสีดำด้วยกาวซิลิโคน
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

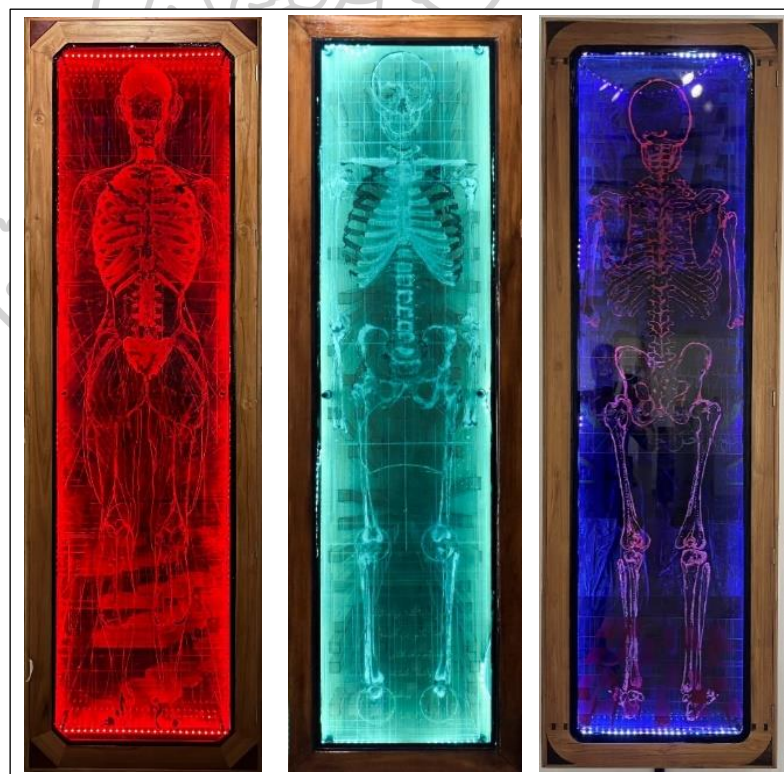

ภาพที่ 39 การติดฝาด้วยแผ่นอะคริลิกสีดำด้วยกาวซิลิโคนเป็นขั้นตอนสุดท้าย
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 40 แสดงภาพการประกอบชิ้นงานวิทยานิพนธ์
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 41 แสดงภาพผลงานสมบูรณ์ของการสร้างสรรค์ชุดวิทยานิพนธ์
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

บทที่ 4

วิเคราะห์การพัฒนาการในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ผลงานสร้างสรรค์ในวิทยานิพนธ์หัวข้อ ความตาย : ภาพสะท้อนการมีชีวิต มีเนื้อหาสาระที่สะท้อนถึงเรื่องราวของความตาย เป็นการบอกเล่าถึงสัจธรรมที่แท้จริงอันปฏิเสธไม่ได้ โดยเฉพาะผู้ศรัทธาและผู้ที่เกี่ยวข้องถึงการตอบแทนจากผลของการกระทำ การนำเนื้อหาทั้งหมดมาแสดงออกด้วยเทคนิคกระบวนการที่ข้าพเจ้าได้ค้นหาและทดลองจนเป็นการสร้างสรรค์ที่ข้าพเจ้านั้นพอใจ มุ่งหวังที่จะค้นพบรูปแบบและแนวทางการสร้างสรรค์ที่แสดงเอกลักษณ์ของตัวข้าพเจ้า โดยการจัดทำและกำหนดรูปลักษณะในจินตนาการแสดงออกผ่านรูปทรง รูปร่าง ที่เป็นสัญลักษณ์บ่งบอกถึงความตายและการมีชีวิตนำเสนอผ่านวัสดุร่วมสมัย ในรูปแบบศิลปะลักษณะสื่อผสม จากการศึกษาค้นคว้าอย่างต่อเนื่องก่อนจะมาเป็นผลงานวิทยานิพนธ์ในชุดนี้ ข้าพเจ้าต้องอาศัยระยะเวลาและความเข้าใจในการดำเนินงานไปจนถึงเรื่องของงบประมาณและการแก้ปัญหาในเชิงทัศนศิลป์ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของรูปแบบ เนื้อหาวิธีคิดและเทคนิควิธีการ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องสมบูรณ์ตามจุดมุ่งหมายของการนำเสนอ โดยแบ่งระยะของการสร้างสรรค์เป็นสองระยะดังนี้

การสร้างสรรค์และการพัฒนาการในผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์

ผลงานในระยะนี้ มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาของการทดลองสร้างสรรค์ ค้นหาแนวทางการจัดการ เพื่อได้มาซึ่งเทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ ประกอบกับแนวความคิดให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยจะให้ความสำคัญในรูปทรงและวัสดุที่หลากหลายนอกเหนือจากการวาดภาพบนผ้าใบ อาศัยพื้นฐานทางความคิดของสังคมและความเชื่อเรื่องความความตายมากำหนด ประกอบกับจินตนาการ ทำให้ข้าพเจ้านั้นมองเห็นถึงภาพรวมและความเป็นไปได้ในวิธีการสร้างสรรค์ ทั้งเรื่องของวัสดุร่วมสมัยที่มีอยู่ การประกอบสร้างชิ้นงานในรูปแบบต่างๆ เป็นศิลปะรูปแบบที่ข้าพเจ้านั้นไม่เคยกระทำ ทำให้มีความน่าสนใจไปจากเดิมค่อนข้างมาก รับรู้ได้ถึงการพัฒนาที่ตอบโจทย์กับข้าพเจ้าและความแปลกใหม่จากการสร้างสรรค์เหล่านี้

วิเคราะห์การพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์

พัฒนาการของการสร้างสรรค์ในช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ เป็นจุดเริ่มต้นของการทดลองค้นหา ลักษณะของวัสดุและการสร้างพื้นผิวที่เป็นนามธรรม เช่น ผ้า ดิน สร้างเนื้อหาความหมายได้ถึงความเป็นไปที่เกิดขึ้นถึงพิธีกรรมวิธีการทำศพ การฝัง และสังขารความตาย ผ้า มีที่มาความหมายจากผ้าห่อศพ ส่วนพื้นผิวของดินแทนสัญญาถึงการทับถมที่เกิดขึ้นของความตาย

ระยะของการพัฒนาการสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ในชั้นถัดมานั้น มีวัสดุเพิ่มเติมขึ้นมา นอกเหนือจากการทำงานสองมิติเพียงอย่างเดียว เช่นการนำแผ่นอะคริลิกที่เป็นวัสดุร่วมสมัย มาจากจัดการและสร้างเนื้อหาให้เกิดขึ้นบนวัสดุ ทั้งนี้มีการทดลองใช้แสงไฟมาใช้กับผลงานศิลปะ เป็นขั้นตอนทดลองที่เห็นได้ชัดเจนนอกเหนือจากการวาดภาพและการทำพื้นผิว ก็มีวิธีการอื่นที่ทำให้ผลงานนั้นแปลกใหม่และเห็นถึงความเป็นไปได้เชิงเนื้อหามากยิ่งขึ้น การทดลองเหล่านี้ทำให้ข้าพเจ้ามองเห็นถึงความเป็นไปได้ในแนวทางที่จะเกิดขึ้นในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ ทั้งการสร้างการรับรู้ และการมองเห็น เทคนิควิธีการจัดการวัสดุที่มีความเฉพาะมากขึ้น ซึ่งรูปแบบการทดลองผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ปรากฏภาพดังต่อไปนี้

ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 42 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ชื่อผลงาน การทับถม 1

ขนาด 80 x 120 เซนติเมตร

เทคนิค สีสผสม ผ้า ดิน

ปีที่สร้าง 2566

ที่มา : รุสตี๋ กาเหรัมย์

ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 43 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ชื่อผลงาน การทับถม 2

ขนาด 80 x 120 เซนติเมตร

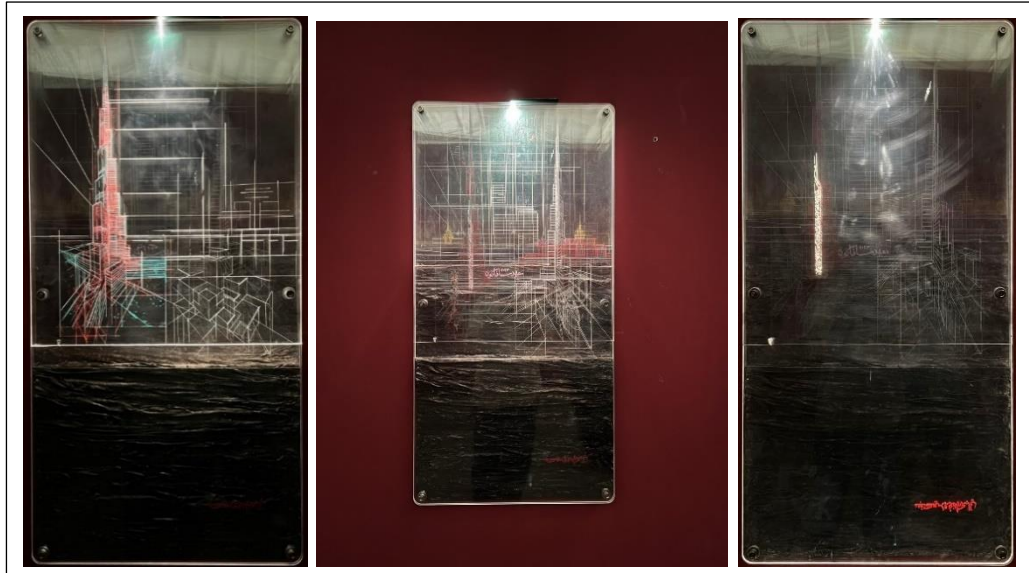
เทคนิค สื่อผสม ผ้า ดิน

ปีที่สร้าง 2566

ที่มา : รุสตี๋ กาเหรัมย์

ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 44 ภาพผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์

ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ชื่อผลงาน cemetery city

ขนาด 60 x 120 เซนติเมตร

เทคนิค สื่อผสม แผ่นอะคริลิก

ปีที่สร้าง 2566

ที่มา : รุสตี๋ กาเหรัมย์

ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 45 ภาพผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์

ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ชื่อผลงาน question

ขนาด 245 x 130 x 15 เซนติเมตร

เทคนิค สื่อผสม แผ่นอะคริลิค

ปีที่สร้าง 2566

ที่มา : รุสตี๋ กาเหיים

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

การสร้างสรรค์ผลงานในระยະนี้มีความสมบูรณ์และลงตัวมากที่สุดในช่วงของการทำวิทยานิพนธ์ ทั้งด้านเนื้อหาและเทคนิควิธีการนั้นมีความชัดเจนและการนำเสนอข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นเรื่องความตายผ่านทัศนคติและมุมมองของข้าพเจ้าหลังจากการศึกษาข้อมูล โดยมุ่งเน้นให้มนุษย์นั้นระลึกถึงความตายอยู่เสมอ เกิดความเกรงกลัว และละอายต่อความผิดที่ได้กระทำ การตายคือเดือนสติที่ดีที่สุดสำหรับมนุษย์ในการดำเนินชีวิต โดยถ่ายทอดความคิดและอารมณ์ความรู้สึก ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ โดยใช้รูปทรงของโลงศพ โครงกระดูก สัญลักษณ์และสภาพของสังขาร ความตายผ่านวัสดูร่วมสมัย รูปแบบสื่อผสมและและวิธีการนำเสนอที่มีลักษณะเฉพาะตน

วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้มีการพัฒนาต่อยอดมาจากระยะต้นของการสร้างสรรค์ มีความสมบูรณ์ลงตัวมากขึ้นทางด้านกายภาพและเนื้อหา มีความสมเหตุสมผลมากขึ้น ให้ความสำคัญต่อการเลือกใช้วัสดุเพื่อขับเน้นความหมายของตัววัสดุเอง โดยเพิ่มความน่าสนใจไปที่การสร้างการฉากทัศนมองเห็นด้วยแสงไฟแสดงออกในลักษณะการเปิดและปิดเพื่อสร้างการรับรู้ที่แตกต่างกัน ก่อให้เกิดการตั้งคำถามจากการมองเห็นเหล่านั้นที่แฝงอยู่ในวัสดุ ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของการแสดงออกภายใต้หัวข้อวิทยานิพนธ์ที่มีชื่อว่า “ความตาย : ภาพสะท้อนการมีชีวิต”

ลักษณะรูปแบบของผลงานชุดนี้ มีรูปทรงที่คล้ายคลึงโลงศพ ข้าพเจ้าเลือกใช้วัสดุที่เป็นไม้มาจัดทำ เนื่องจากโลงศพนั้นมีสัญลักษณ์และรูปร่างที่เห็นได้ชัดถึงความตาย โดยแอบซ่อนนัยยะบางอย่างด้วยขนาดของชิ้นงานที่เท่ากับสัดส่วนร่างกายของมนุษย์ การออกแบบและจัดทำ ตอบโจทย์ไปถึงการสร้างรูปภาพมาซ้อนทับและบรรจุการสร้างควมหมายอื่นๆในชิ้นงาน ซึ่งการสร้างภาพจากเทคนิคที่ได้กล่าวมาในกระบวนการสร้างสรรค์ ทำให้การนำเสนอชัดเจนยิ่งขึ้น ด้วยการแสดงภาพให้เห็นถึงสังขารของผู้วายชนม์หรือศพ แทนความหมายได้ว่า “ความตายคือสิ่งที่แน่นอนทุกชีวิตจะต้องลิ้มรสความตาย” ส่วนแผ่นอะคริลิกในชั้นสุดท้ายนั้นเป็นการสร้างสรรค์กับวัสดุ จากการทดลองและใช้เวลาอยู่กับผลงาน ทำให้เห็นคุณสมบัติของวัสดุนั้นๆ ซึ่งแผ่นอะคริลิกนั้นมีความคล้ายกันกับแก้วและกระจกที่สะท้อนภาพ เปรียบดังการสะท้อนให้เห็นความเป็นจริงตรงหน้า คำว่าการมีชีวิตที่อยู่ในชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์และเนื้อหาของผลงานนั้นสำเร็จ ด้วยการที่ผู้ชมผลงานนั้นเห็นภาพของตัวเองซ้อนอยู่ในตัวผลงานด้วย ส่งเสริมให้ตัวผลงานนั้นครอบงำประกอบของจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ จากการทำการสร้างสรรค์ในเรื่องความตาย ผ่านการใช้เวลาอยู่กับการค้นคว้าด้านเนื้อหาและกระบวนการสร้างสรรค์ ข้าพเจ้าทำความเข้าใจด้วยตัวเองได้ว่า

ความตายนั่นเป็นเหมือนดั่งกล่องปริศนาซึ่งผู้ที่เห็นไม่สามารถบอกได้ว่ามีอะไรอยู่ภายในนั้น เหตุเพราะเมื่อกล่องแห่งความตายได้ถูกเปิดออกมา ย่อมไม่มีผู้ใดได้หวนคืนกลับมาเล่าขานถึงสิ่งที่อยู่ภายใน เหลือไว้แต่เพียงร่างที่ไร้ลมหายใจนั้นเป็นหลักฐานของการเคยมีชีวิตและเป็นเครื่องยืนยันถึง การมีอยู่ของสิ่งที่เรียกว่าตาย ให้เหล่าปวงชนที่ยังมีลมหายใจได้สียบยอนทำความเข้าใจผ่านร่องรอยแห่ง สังขารอันเป็นสัจจะธรรม จากการประสบพบเจอกับความตายในทางใดทางหนึ่งมิใช่โดยตรง จึงไม่ใช่ เรื่องแปลกใจแต่อย่างใด ที่ความตายจะเป็นดั่งบทละครหรือสถานการณ์ ที่เต็มเปี่ยมไปด้วยปริศนาที่ ชวนให้มนุษย์เราเรียนรู้ว่าความตายนั่น ให้บทเรียนอะไรกับคนที่มิชีวิตอยู่บ้าง เพราะความตายเป็นสิ่งที่ คงอยู่คู่กับมนุษย์เสมอมาและตลอดไป

ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1

ภาพที่ 46 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ชื่อผลงาน ความตายภาพสะท้อนการมีชีวิต1

ขนาด 60 x 190 x 10 เซนติเมตร

เทคนิค สื่อผสม

ปีที่สร้าง 2567

ที่มา : รุสดีย์ กาเหรัมย์

ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2

ภาพที่ 47 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ชื่อผลงาน ความตายภาพสะท้อนการมีชีวิต2

ขนาด 60 x 190 x 10 เซนติเมตร

เทคนิค สื่อผสม

ปีที่สร้าง 2567

ที่มา : รุสดีย์ กาเหรัมย์

ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

ภาพที่ 48 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์

ชื่อผลงาน ความตายภาพสะท้อนการมีชีวิต3

ขนาด 60 x 190 x 10 เซนติเมตร

เทคนิค สื่อผสม

ปีที่สร้าง 2567

ที่มา : รุสตี๋ กาเหיים

บทที่ 5

บทสรุป

การจัดทำวิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อ ความตาย : ภาพสะท้อนการมีชีวิต เป็นการรวบรวมทางความคิดจากวิเคราะห์หลักฐานและความเป็นไปที่เกิดขึ้นของชีวิตมนุษย์ แต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความตาย ซึ่งความตายเป็นสิ่งที่แน่นอนที่สุดที่ทุกชีวิตต้องพบเจอ

ข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ โดยนำเสนอความคิดและแรงบันดาลใจจากหลักความเชื่อทางศาสนาและความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งแต่ละศาสนานั้นสอนให้มนุษย์เรียนรู้ถึงการใช้ชีวิตและปฏิบัติตนในทางที่ดี โดยตักเตือนให้มนุษย์นั้นเกรงกลัวต่อการกระทำชั่วละอายต่อการกระทำผิด ความตายจึงเป็นตัวอย่างและการเตือนสติที่ยิ่งใหญ่ที่สุดให้มนุษย์นั้นให้กระทำในสิ่งที่ดี ดังนั้นมนุษย์จึงต้องเรียนรู้บทเรียนจากความตาย เพื่อการดำเนินชีวิตในหนทางของตัวเองให้มีคุณภาพและมีความหมาย เป็นข้อมูลที่ข้าพเจ้าได้ศึกษาทบทวน วิเคราะห์ และจึงนำมาถ่ายทอดความคิด อารมณ์ความรู้สึกผ่านผลงานศิลปะที่ข้าพเจ้าได้มองเห็นในมุมมองหนึ่งแสดงออกมาเป็นผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ มีภาพและเนื้อหาสาระ ที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพของสังขารในความตายและฉกัทัศน์การมองเห็นที่ข้าพเจ้าต้องการนำเสนอในผลงาน หวังว่าการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้นั้นอาจเป็นเครื่องมือเตือนใจ ให้มนุษย์ผู้คิดและพิจารณาถึงความตายไม่มากก็น้อย

อนึ่งว่าวิทยานิพนธ์ “ความตาย:ภาพสะท้อนการมีชีวิต” เป็นรูปแบบการสร้างสรรค์ที่มีการทดลองและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มาตลอดระยะเวลาของการศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาแห่งนี้ ซึ่งได้รับคำแนะนำและคำวิจารณ์ที่ดีจากอาจารย์ผู้สอน โดยข้าพเจ้าได้รับการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในผลงาน ผลลัพธ์ของการสร้างสรรค์นั้นเหมาะสมและตรงตามแนวความคิด ทั้งวิธีการและรูปแบบการสร้างสรรค์ที่ต้องการนำเสนอ ทั้งนี้หวังว่าการสร้างสรรค์ผลงานชุด “ความตาย:ภาพสะท้อนการมีชีวิต” จะต้องเป็นแนวทางในการศึกษาและค้นคว้าเพื่อพัฒนาผลงานชุดต่อไป

รายการอ้างอิง

- bkkartbiennale. (2563). เราจะทิ้งอะไรไว้ข้างหลัง? Retrieved 26 เมษายน 2567 from <https://bab18.bkkartbiennale.com/project/what-we-will-leave-behind/>
- เอ็ม+ คอลเลคชั่น. (2548). อารยา ราษฎร์จำเริญสุข : บทสนทนา Retrieved 30 เมษายน 2567 from <https://www.mplus.org.hk/en/collection/objects/conversations-i-2016647/>
- ธเนศ วงศ์ยานนาวา. (2553). ความรัก ความรู้ ความตาย. ศยาม.
- พระมหาคมคาย สิริปถุญโญ สิงห์ทอง. (2022). ความ ตาย ใน มุม มอง 4 ศาสนา (Publication Number 2)
- ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์. (2563). *Damien Hirst* ศิลปินผู้หยิบเอาความตายมาทำให้กลายเป็นแฟชั่น. Retrieved 28 เมษายน 2567 from <https://www.gqthailand.com/culture/art-and-design/article/damien-hirst-x-fashion>
- วสมน สาณะเสน. (2020). เจาะลึกเรื่องความเชื่อเรื่องความตายและโลกหลังสิ้นชีวิตของมุสลิม. Retrieved 2 มิถุนายน 2567 from <https://readthecloud.co/death-in-islam-beliefs/>
- อภิรักษ์ โปษยานนท์. (2005). ตายก่อนดับ: การกลับมาของ มณเฑียร บุญมา. สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย, กระทรวงวัฒนธรรม.
- อิสมาอีล อิบนิ อุมร์ อิบนิ กะษีร์. (2559). ตัฟซีร์ อิบนิ กะษีร์ เล่ม 2. ศูนย์หนังสืออิสลาม.
- อุดมพร ชันไพบูลย์. (2013). ความตายในมิติพระพุทธศาสนา (Publication Number 2)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	รุสดีย์ กาเหיים
วุฒิการศึกษา	2560 ศิลปบัณฑิต (ทัศนศิลป์) สาขาวิชาศิลปะไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 2565 กำลังศึกษาระดับปริญญาศิลปมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตรกรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผลงานตีพิมพ์	2564 All in 24 art thesis ณ หอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 2566 Get by with ณ See the Bell,Cafe and Creative Space นครปฐม 2567 Thesis Group Exhibition by master's degree student, majoring in painting, Faculty of Painting Sculpture and Graphic Art Silpakorn University Gallery CURU Warehouse 30

